

Методика систематизації документів за УДК. 0 ЗАГАЛЬНИЙ КЛАС

Загальний клас є ввідним до наступних розділів таблиць.
У класі виокремлено наступні ділення:

00	Загальні питання науки та культури
001	Наука та знання загалом. Організація розумової праці
002	Друк загалом. Документація. Книги. Авторство
003	Системи письма і писемності
004	Комп'ютерна наука і технологія. Застосування комп'ютера. Оброблення даних
005	Управління. Менеджмент
006	Стандартизація та стандарти
007	Діяльність і організація. Загальна теорія комунікацій і управління (кібернетика). «Соціальна інженерія»
008	Цивілізація. Культура. Прогрес
01	Бібліографія і бібліографічні покажчики. Каталоги
02	Бібліотечна справа. Бібліотекознавство
030	Універсальні довідкові видання (як тема)
050	Серіальні видання. Періодика
06	Організації загального типу
070	Газети. Преса. Журналістика
08	Видання змішаного змісту. Збірники
09	Рукописи. Раритети і рідкісні книги

001 Наука (загальні питання)

До розділу 001 відносимо документи **про науку в цілому**, її роль в суспільстві та історію.

Документи про окремі науки відносяться до відповідних галузевих розділів.

У розділі виокремлено наступні ділення:

001	Наука та знання загалом. Організація розумової праці
001(091)	<i>Історія науки загалом</i>
001(092)	<i>Біографії вчених</i>
001-051	<i>Професія вчений</i>
001.894	Винаходи та відкриття
001.94	Опубліковані відомості про явища, які не одержали повного пояснення

002 Друк в цілому. Документація. Книги. Авторство

Документи загального характеру про книги та книгодрукування, історію книги та книгознавства в цілому, статистику випуску літератури в цілому, центри документації збираються під індексом – **002**.

Документи про поліграфічну промисловість, підготовку видань до друку та друк, діяльність видавництв – систематизуємо до розділу <**655** Поліграфічна промисловість. Поліграфічні підприємства. Видавництва. Книжкова торгівля>.

Праці про рукописи та книги-раритети – <**09** Рукописи. Раритети і рідкісні книги>.

003 – індекс основних таблиць «Системи письма і писемності».

003 Системи письма і писемності

Збираються документи, що висвітлюють питання системи письма та писемності, знаки та символи, коди, графічне представлення думки, транслітерації, тайнопису, криптографії, стенографії, нетрадиційних систем письма: азбука Морзе, прапорцеві коди, штрих-коди тощо.

004 Комп'ютерна наука і технологія. Застосування комп'ютера. Оброблення даних

Збираються документи про обчислювальну техніку та інформаційні технології. У розділі виокремлено наступні ділення:

004	Комп'ютерна наука і технологія. Застосування комп'ютера. Оброблення даних
004.3	Апаратне забезпечення комп'ютерів
004.4	Програмне забезпечення
004.7	Комп'ютерний зв'язок. Комп'ютерні мережі
004.8	Штучний інтелект
004.9	Прикладні інформаційні (комп'ютерні) технології

005 Управління. Менеджмент

Збираються документи з загальних питань управління та управлінської діяльності, управління проектами, керівництва, організаційного менеджменту, діловодства.

Управління та менеджмент в окремих галузях діяльності - комбінування індексів відповідної галузі діяльності з додаванням (через двокрапку) індексу <005 Управління. Менеджмент>.

006 Стандартизація та стандарти

006	Стандартизація та стандарти
006.9	Стандартизація ваги, мір та вимірювань часу

Збираються документи з теорії, принципів, правил застосування та рекомендацій щодо використання стандартів та інших видів нормативно-технічної документації.

Стандарти в окремій галузі знань – комбінування індексів відповідної галузі знань з додаванням через двокрапку індексу <006 Стандартизація та стандарти>.

Наприклад, 02:006 Стандарти в галузі бібліотечної справи.

006.9 Стандартизація ваги, мір та вимірювань часу

Індекс використовується для систематизації документів з питань метрології, метричних систем, систем ваги та мір, визначення та стандартизації часу: часові пояси, різновиди календарів (юліанський, григоріанський тощо).

Календар як вид серіального видання – 050, або як документ – визначник (059).

007 Діяльність і організація. Загальна теорія комунікацій і управління (кібернетика). «Соціальна інженерія»

Збираються документи загального характеру про кібернетику та «соціальну інженерію», зокрема, про автомати та роботи.

008 Цивілізація. Культура. Прогрес

Збираються документи загального характеру, що висвітлюють питання розвитку цивілізації та культури.

ПРИКЛАДИ:

Наприклад:

Українські імена у світовій науці // Світ про Україну. — 1993. — 10 лют. — С. 13.
<001(477) (092)>

Брайсон Б. Краткая история почти всего на свете : [передмова з науково-популярної книги-енциклопедії з історії науки] / Б. Брайсон // Країна знань. — 2011. — № 9-10. — С. 11-14. <001(091)>

Для класифікації документів з **історії окремих наук** застосовується визначник форми (091).

Наприклад, історія математики – 51(091).

Онупрієнко В. І. Доля науки в Україні (кінець XIX ст.-30-ті роки XX ст.) : новий погляд на пробл. / В. І. Онупрієнко, Т. О. Щербань // Український історичний журнал. — 1993. — № 4-6. — С. 3-13. <001(477)(091) >

Верхратський С. А. Історія медицини / С. А. Верхратський. — Київ : Здоров'я, 2011. — 351 с. : фотогр. <616(091)>

Філоненко М. Нанотехнології: історія виникнення й основні етапи розвитку : з історії науки / М. Філоненко, Г. Грищенко // Фізика та астрономія в сучасній школі. — 2013. — № 8. — С. 30-34. <620(091)>

Біографії вчених, що проявили себе в багатьох галузях знань, наприклад, документи про діяльність українського історика, письменника і перекладача, одного з організаторів Академії наук України Агатангела Юхимовича Кримського – **001(092)**.

Збірники загального характеру, що включають **біографії вчених** різних галузей науки - 001(092).

Наприклад:

Голованов Я. К. Світочі науки : етюди про вчених / Я. К. Голованов ; худож. В. Аптекарєв ; з рос. пер. О. Підвишинська. — Київ : Веселка, 1970. - 215 с. : іл. <001(092)>
«Жага науки була найсильнішою пристрастю цієї душі...» : наука в особистостях // Країна знань. — 2012. — № 1. — С. 19-20. <001(092)>

Кралюк П. Врата його вченості : Михайло Ломоносов і Україна / П. Кралюк // День. — 2011. — 18-19 листоп. — С. 9. <001(477)(092)>

Біографії вчених відносяться до різних розділів, в залежності від роду діяльності особи, з використанням визначника форми (таблиця 1d) - (092).

Наприклад:

Ковтун Г. О. Про хіміків / Г. О. Ковтун. — Київ : Академперіодика, 2006. — 262 с. : іл. <54(092)>

Біографії особистостей, що проявили себе в багатьох галузях знань – 929 з додаванням до індексу прізвища особи.

Наприклад:

Шаров І. Ф. 100 видатних імен України : навч. посіб. / І. Ф. Шаров. — Київ : Альтернативи, 1999. — 503 с. : фотогр. <929(477)>

Документи про винаходи та винахідництво:

- документи універсального змісту – 001.894
- окремі винаходи – комбінування індексу <001.894> та індексу відповідної галузі знань (через знак відношення **двокрапку**)

Наприклад, 001.894:621 Винахід парового двигуна

Енциклопедія винаходів і відкриттів : від колеса до колайдера / авт. тексту М. Аллабі, Е. Дж. Бір, Дж. Кларк. — Київ : Махаон-Україна, 2012. — 495 с. : іл. <001.894(03)>

Клейборн А. Історія винаходів : для дітей від 10 р. / А. Клейборн ; іл. А. Ларкума. — Київ : Країна мрій : Компанія ОСМА, 2015. — 95 с. : іл. <001.894(091)(03)>

Найкращий винахідник світу : 11 лютого - 170 років від дня народження Томаса Алва Едісона // Шкільна бібліотека. — 2017. — № 1. — С. 57-58. <001.894(092)>

Найталановитіші діти-вундеркінди нашого часу // Шкільна бібліотека. — 2017. — № 1. — С. 59-60. <001.894-053.2-056.45>

Носії двох пар очей : 4 березня - Міжнародний день очкарика // Шкільна бібліотека. — 2017. — № 2. — С. 21-22. <001.894:617>

Незамінна річ : 2 березня - Міжнародний день сірника // Шкільна бібліотека. — 2017. — № 2. — С. 11-12. <001.894>

Коли пролунало перше «алло»? : 3 березня - 170 років від дня народження Александра Белла // Шкільна бібліотека. — 2017. — № 2. — С. 15-16. <001.894:654(092)>

Твій світ : [цікаві винаходи : дрони - безпілотні літальні апарати] // Барвінок. — 2017. — № 1. — С. 27. <001.894:[623:629]>

Документи про **аномальні явища, уфологію** (НЛО) збираються під індексом – **001.94**.

Наприклад:

Аллен Д. Світ незбагненого : повна іл. енцикл. / Д. Аллен ; пер. з англ. Р. Фещенко. — Київ : Країна Мрій, 2008. — 144 с. : іл. — (Атласи та енциклопедії). <001.94(03)>

Бренер Л. Таємничі місця сили України / Л. Бренер, К. Соляник ; фотографи А. Бондаренко [та ін.] ; модель Г. Харченко. — Харків : Клуб сімейного дозвілля, 2013. — 191 с. : фотогр. <001.94(477)>

Загадки природи : чорні дірки, морський народ, Нессі та її родичі... / уклад. В. М. Скляренко [та ін.]. — Київ : Укрвидавполіграфія, 2015. — 318, [1] с. : іл. — Вип. на зам. Держ. ком. телебачення і радіомовлення України за програмою «Українська книга» 2015 р. <001.94>

Павлюк Н. Диявол, що тримає за хвіст : [явище «мертвої води» в океані] / Н. Павлюк // Географія для допитливих. — 2012. — № 3. — С. 18-22. <001.94>

Шивала Ю. Повзуче каміння : планета Земля : [Долина Смерті у штаті Каліфорнія США] / Ю. Шивала // Колосок. — 2012. — № 12. — С. 32-39. <001.94>

Снігова людина - мешканець непролазних лісів і високих гір // Маленький розумник. — 2017. — № 2. — С. 2-3. <001.94>

002 Друк в цілому. Документація. Книги. Авторство

Наприклад:

Афонін О. В. Українська книга в контексті світового книговидання / О. В. Афонін, М. І. Сенченко ; Державна наукова установа «Книжкова палата України». — Київ : Книжкова палата України, 2009. — 277 с. <002(477)>

Книгознавство : термінолог. слов. : Редакційно-видавнича справа. Журналістика. Поліграфія. Видавничий бізнес. Інформаційно-бібліотечна діяльність / Національний педагогічний університет ім. М. П. Драгоманова ; Інститут української філології ; уклад. Ю. В. Бондар [та ін.]. — Київ : Експрес-Поліграф, 2012. — 303 с. <002(03)>

Книга і друкарство на Україні / Інститут мистецтвознавства, фольклору та етнографії ім. М. Т. Рильського ; Державна публічна бібліотека ; авт. кол.: О. і. Дей, Я. Д. Ісакович, Г. І. Коляда [та ін.] ; за ред. П. М. Попова. — Київ : Наукова думка, 1964. — 315 с. : іл., [6] окр. арк. іл. <002>

Буряк С. Поточна статистика випуску книг і брошур в Україні у 2016 році (станом на 1 грудня) / С. Буряк // Вісник Книжкової палати. — 2016. — № 12. — С. 3-9. <002(477)>

Шатрова М. Теорія книгознавства на початку ХХІ століття / М. Шатрова // Вісник Книжкової палати. — 2017. — № 1. — С. 3-5. <002>

003 Системи письма і писемності

Наприклад:

Утевська П. В. Невмирущі знаки : історія виникнення писемності : нариси / П.В. Утевська ; худож. А. та О.Шоломії. — Київ : Веселка, 1976. — 264 с. : іл. <003>

Драчук В. С. Дорогами тисячоліть : про що розповіли письмена : нариси / В. С. Драчук ; пер. з рос. В. Чуйка ; мал. Г. Бойко та І. Шалито. — Київ: Веселка, 1978. — 254 с. : іл. <003>

Коваль А. П. Життя і пригоди знайомих незнайомців : розповіді про мову / А. П. Коваль ; худож. М. Ємельянов. — Київ : Веселка, 1990. — 215 с. : іл. <003>

Сулейменов О. О. Мова письма : погляд в доісторію - про походження писемности і мови Малого людства : пер. з рос. / О. О. Сулейменов ; ред. С. Зінчук. — Київ : Юніверс, 2006. — 469 с. <003>

Дем'янчук І. Іменини нашої абетки / І. Дем'янчук // Україна молода. — 2013. — 23 трав. — С. 10. <003>

Мікульонок І. О. Словесні товарні знаки, що стали іменами загальними / І. О. Мікульонок // Країна знань. — 2014. — № 7-8. — С. 38-42. <003>

Плихневич Т. В. Дешифрування писемності майя : це цікаво / Т. В. Плихневич // Країна знань. — 2014. — № 6. — С. 32-35. <003>

Як із крапок і тире постала мова // Шкільна бібліотека. — 2011. — № 3. — С. 42-43. <003>

Навчальні посібники (підручники, робочі зошити, прописи) для навчання письма, адресовані дітям дошкільного віку та учням 1 класу.

Наприклад:

Скринька корисних вправ та завдань : 1 кл. : Українська мова. — Київ : Кристал бук, 2016. — 16 с. : іл. — (Посібник для учнів). <(0.053.4)003>

Запольська А. Т. Ігрова грамота : інтегр. курс навчання грамоти : 1 кл. : посіб.-зошит. Ч. 1. — Кам'янець-Подільський : ФОРМ Сисин О. В., 2007. — 68 с. <(0.053.4)003>

Індекс <(0.053.4)003> сформований на основі прийнятого методичного рішення для систематизації документів для дошкільників та учнів 1 класів (віковий визначник <Д>). Комбінований індекс включає:

(0.053.4) – діти дошкільного віку (визначник форми документів для окремих категорій користувачів (таблиця 1d), що підрозділяється за визначником -05 осіб та особистих характеристик);

Наприклад:

Інформатика:Комп'ютерна техніка. Комп'ютерні технології : посібник / за ред. О. І. Пушкаря. — Київ : Академія, 2010. — 694 с. : іл. — (Альма-матер). <004(07)>

Руденко В. Д. Комп'ютер та його програмне забезпечення : навч. посібник / В. Д. Руденко ; худож. оформ. Д. А. Грека. — Київ : Фенікс, 2002. — 370 с. <004.4(07)>

005 Управління. Менеджмент

*Наприклад,*02:005 Менеджмент бібліотечної справи.

Управління якістю. Сертифікація : навч. посіб. / Р. В. Бичківський [та ін.]. — Київ : Школа, 2005. — 429 с. <005>

Стрельбіцький П. А. Управління персоналом : конспект лекцій : навч. посіб. / П. А. Стрельбіцький, О. В. Рарок, Л. А. Рарок ; Кам'янець-Подільський національний університет ім. Івана Огієнка, економічний факультет, кафедра управління персоналом і економіки праці. — Кам'янець-Подільський : ФОРМ Сисин Я. І., 2015. — 176, [1] с. : іл. <005(07)>

Олійник О. Б. Ділові папери : для шк., ліцеїв, гімназій / О. Б. Олійник. — Київ, 1999. — 43 с. <005(07)>

Бибик С. П. Ділові документи та правові папери : листи. Протоколи. Заяви. Договори.

Угоди / С. П. Бирик, Г. М. Сютя. — Харків : Прапор, 2012. — 493 с. — (Бібліотека державної мови). — Випущено на зам. Держ. ком. телебачення і радіомовлення України за прогр. «Українська книга» 2012 р. <005>

Наприклад:

Хойнацький М. Основи стандартизації / М. Хойнацький // Вісник Книжкової палати. — 1996. — № 3. — С.17-19. <006>

006.9 Стандартизація ваги, мір та вимірювань часу

Наприклад:

Івановський М. П. Вчора, сьогодні, завтра / М. П. Івановський ; пер. з рос. Н. Лісовенко. — Київ : Дитвидав, 1961. — 222 с. : іл. <006.9>

Корсунь А. О. Вимір часу від давніх-давен до сучасності / А. О. Корсунь. — Київ : Техніка, 2009. — 175 с. <006.9>

Котра година? Діткам про час : для орг. дозвілля / авт. проекту й упоряд. Н. Книжник ; дизайн Т. Потапової. — Київ : Буквиця, 2015. — 63 с. : іл., [2] окр. арк. іл. — (Навчатись цікаво!) (Клуб «Академія Розумійка»). — Для дітей: 5+. <006.9>

Годинні пояси [Карти] : для загальноосвіт. навч. закл. / Державна служба України з питань геодезії, картографії та кадастру ; Державне науково-виробниче підприємство «Картографія» ; ред. Ж. Є. Бонк. — 1 : 30000000. — Дніпропетровськ : ЛУНАПАК, 2015. — 1 к. : кольор. ; 160x104. <006.9(084.3)>

Смирнов В. Чи не застарів еталон кілограма? : наукова мозаїка / В. Смирнов // Фізика для допитливих. — 2012. — № 10. — С. 24-27. <006.9>

Скляренко В. З історії календарів / В. Скляренко // Історія для допитливих. — 2012. — № 12. — С. 2-5. <006.9(091)>

Нас сім братів... : секретні файли про тебе : [дні тижня] / худож. К. Шалварова // Барвінок. — 2015. — № 9. — С. 20-21. <006>

007 Діяльність і організація. Загальна теорія комунікацій і управління (кібернетика).

«Соціальна інженерія» *Наприклад:*

Кулик Н. Інженерія починається... з роботів! : чудернацька наука / Н. Кулик // Освіта України. — 2014. — 17 листоп. — С. 12. <007>

Андрієць Л. Про роботів : чи знаєш ти? / Л. Андрієць ; мал. В. Кавун // Малятко. — 2016. — № 1. — С. 6-7. <007>

Змагаються роботи, а виграють люди // Маленький розумник. — 2016. — № 3. — С. 2-3. <007>

Твій світ : [цікаві винаходи: леґо-цеглини, «листоноша»-робот, гнучкий гаджет, наносвітільники] // Барвінок. — 2016. — № 3. — С. 27. <007>

008 Цивілізація. Культура. Прогрес

Наприклад:

Султанов Ю. І. Людина та цивілізація / Ю. І. Султанов, Н. В. Мафтин, О. Я. Мариновська // Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. — 2000. — 4. — С.7-13. <008>

Біляк О. В. Культурологія : навч. посіб. для студентів... / О. В. Біляк, Н. Й. Феделеш ; уклад. авт. - Мукачеве : Ліра, 2015. — 168 с. <008(07)>

Корінний М. М. Короткий енциклопедичний словник з культури / М. М. Корінний, В. Ф. Шевченко. — Київ : Україна, 2012. — 384 с. — Випущено на зам. Держ. ком. телебачення і радіомовлення України за прогр. «Українська книга» 2012 р. <008(03)>

Шейко В. М. Культура та цивілізація в історико-культурній думці України в добу глобалізації : монографія / В. М. Шейко, М. В. Александрова ; Інститут культурології Акад. мистец. України. — Київ : Інститут культурології АМУ, 2009. — 311 с. : іл. <008(477)>

Богуцький Ю. П. Самоорганізація культури: онтологія, динаміка, перспективи : монографія / Ю. П. Богуцький ; Інститут культурології Акад. мистец. України. — Київ : Інститут культурології АМУ : Веселка, 2008. — 199 с. : іл. <008>

01 Бібліографія і бібліографічні покажчики. Каталоги

У розділі виокремлено наступні ділення:

01	Бібліографія і бібліографічні покажчики. Каталоги
01(091)	<i>Історія бібліографії</i>
01(092)	<i>Біографії вчених-бібліографів</i>
01(477)	<i>Бібліографія в Україні</i>
011/015	Універсальні і загальні бібліографії
016	Галузеві бібліографії
017/019	Каталоги

Збираються документи про бібліографію як галузь знань (теорія, практика, методика, організація, історія, бібліографічні організації, бібліографічна діяльність, бібліографічні дослідження), а також бібліографічні покажчики.

Бібліографічні покажчики розподіляються на загальні, універсальні, за місцем видання, галузеві тощо.

Бібліографічні покажчики за галузями знань розподіляються на:

016	Галузеві бібліографії
016:02	<i>Бібліографії з бібліотечної справи, бібліотекознавства</i>
016:09	<i>Бібліографії рукописів, раритетів і рідкісних книг</i>
016:1	<i>Бібліографії з філософії, психології</i>
016:2	<i>Бібліографії з релігії, теології (богослов'я)</i>
016:3	<i>Бібліографії з суспільних наук</i>
016:32	<i>Бібліографії з політики</i>
016:33	<i>Бібліографії з економіки</i>
016:34	<i>Бібліографії з права та юриспруденції</i>
016:37	<i>Бібліографії з освіти, виховання, навчання, дозвілля</i>
016:5	<i>Бібліографії з математики та природничих наук</i>
016:61	<i>Бібліографії з медицини</i>
016:62	<i>Бібліографії з техніки</i>
016:63	<i>Бібліографії з сільського та лісового господарства</i>
016:7	<i>Бібліографії з мистецтва</i>
016:796	<i>Бібліографії з спорту та фізичної культури</i>
016:81	<i>Бібліографії з мовознавства</i>
016:82	<i>Бібліографії з художньої літератури та літературознавства</i>
016:91	<i>Бібліографії з географії</i>
016:93/94	<i>Бібліографії з історії</i>

017/019 Каталоги

Збираються друковані каталоги бібліотек, книжкових торгів та аукціонів, книготорговельних організацій та видавництв тощо.

Документи з питань каталогізації, видів каталогів, методики їх впорядкування та правил складання – збираються в підрозділі <025.3 Каталогізація. Техніка каталогізації>.

02 Бібліотечна справа. Бібліотекознавство

02-051	<i>Професія бібліотекар</i>
--------	-----------------------------

021	<i>Функції, значення, цінність, розвиток бібліотек</i>
022	<i>Бібліотечне приміщення, будівля і прилеглі території. Обладнання</i>
023	<i>Організація роботи бібліотек. Кадри. Персонал бібліотеки.</i>
024	<i>Відносини з читачами (обслуговування). Регулювання користування бібліотекою</i>
025	<i>Адміністративні відділи бібліотеки</i>
026	<i>Галузеві і спеціальні бібліотеки</i>
027	<i>Універсальні бібліотеки</i>
027.6	<i>Бібліотеки для певних груп користування</i>
027.7	<i>Бібліотеки середніх спеціальних і вищих навчальних закладів</i>
027.8	<i>Бібліотеки загальноосвітніх шкіл</i>

030 Довідкові видання загального типу

Збираються довідкові видання загального характеру, які відображають всі або різносторонні галузі знань.

050 Серіальні видання. Періодика

Збираються серіальні видання: журнали, щорічники, адресні книги, альманахи, календарі тощо, а також література про них.

06 Організації загального типу

06	Організації загального типу
06(477)	<i>Організації загального типу в Україні</i>
061	Організації та інші типи об'єднань
061(477)	<i>Організації та інші типи об'єднань в Україні</i>
061-053.2	<i>Дитячі організації та об'єднання</i>
061-053.2(477)	<i>Дитячі організації та об'єднання в Україні</i>
069	Музеї. Виставки
069(477)	<i>Музеї. Виставки в Україні</i>

В розділі <06> систематизуються документи про присудження премій та нагород.

Документи, що розглядають присудження премій та нагород у певному напрямку діяльності, збираються під індексом 06 з додаванням індексу певної галузі (через знак відношення двокрапку).

061 Організації та інші типи об'єднань

До розділу <061> відносяться документи про багатоаспектну діяльність організацій, асоціацій, фондів, фондаций, товариств. Для світових організацій (ООН, ЮНЕСКО, ЄС) біля індексу можна проставляти аббревіатуру їх назви.

Організації галузевого характеру відносяться до відповідної галузі зі додаванням індексу 061 (через знак відношення двокрапку).

061-053.2 Дитячі організації та інші типи об'єднань

До цього розділу відносяться документи про державні та недержавні дитячі організації та об'єднання.

Документи про дитячі організації та об'єднання певного спрямування (наприклад, «Школа безпеки» (Всеукраїнський громадський дитячий рух), «Екологічна варта» тощо) збираються під індексом <061-053.2> з доданням через подвійний знак відношення <::> певної галузі.

069 Музеї. Виставки

До розділу <069> відносяться документи щодо музеєзнавства, теорії музеїв та про діяльність музеїв загалом.

Музеї галузевого характеру відносяться до відповідної галузі зі додаванням індексу **069** (через знак відношення двокрапку).

070 Газети. Преса

Збираються документи з питань журналістики, значення преси, свободи друку, редакційної роботи, управління газетною справою, медіа, мас-медіа, засобів масової інформації (ЗМІ), масової комунікації та комунікаційних досліджень тощо.

08 Видання змішаного змісту. Збірники

Збираються документи змішаного змісту, збірники творів різних авторів з різних тематик, збірники образотворчих, графічних документів.

09 Рукописи. Раритети і рідкісні книги

Збираються документи про рукописи та книги-раритети (рукописи, інкунабули, ксилографічні книги, рідкісні видання тощо), заборонені книги, щодо питань бібліофілії, автографи, підписи, екслібриси, печатки.

ПРИКЛАДИ:

01 Бібліографія і бібліографічні покажчики. Каталоги

Наприклад:

Бібліографознавство: теорія і практика : зб. наук. пр. / М-во культури і мистецтв; Нац. парламент. б-ка; КДІК. — Київ, 1997. — 154 с. <**01**>

Стрішенець Н. В. Бібліографічна спадщина Юрія Меженка / Н. В. Стрішенець ; Національна Академія наук України; Національна бібліотека ім. В.І.Вернадського. — Київ, 1997. — 143 с. <**01(477)(092)**>

Гажаман Н. О. Жанри бібліографічних посібників : [із збірки «Книга творить людину»] / Н. О. Гажаман // Шкільна бібліотека. — 2012. — № 21-22. — С. 58-60. <**01**>

Черепуха Л. Дослідження з бібліографознавства і документології / Л. Черепуха // Бібліотечний вісник. — 2012. — № 6. — С. 31-32. — Рец. на кн.: Швецова-Водка Г. Н. Библиографоведение. Документология : сборник статей / Г. Н. Швецова-Водка. — Saarbrücken, Germany : Palmarium Academic Publishing : LAP LAMBERT Academic Publishing, 2012. — 372 с. <**01**>

Наприклад:

Анастасія Степанівна Кобзаренко. Бібліотекар. Герой України : біобібліогр. покажч. / Нац. б-ка України для дітей ; уклад. Н. О. Гажаман, О. М. Тімочка ; наук. ред. А. І. Гордієнко ; ред. В. Я. Полисаєва. — Київ, 2017. — 52 с. + 28 с. фот. <**016:02**>

Великий мрійник та фантазер : 185 років від дня народження Жуля Верна : біобібл. довідка для користувачів-учнів 5-9 кл. / Управління культури, національностей та релігій Хмельницької облдержадміністрації ; обласна бібліотека для дітей ім. Т. Г. Шевченка ; авт.-уклад. О. А. Суховірська. — Хмельницький, 2013. — 20 с. <**016:82**>

Бібліографії, що дають перелік різних видів раритетів, рукописів та рідкісних видань збираються у підрозділі галузевих бібліографій з індексом 016.

Наприклад:

Книга для дітей XIX - початку XX ст. у фондах Національної бібліотеки України для дітей : бібліогр. покажч. / Нац. б-ка України для дітей ; автор-уклад. Н. В. Загайна. — Київ, 2016. — 86 с. <**016:09**>

Друкований зведений каталог україномовної книги державних бібліотек та музеїв

України, 1798-1923. Т. 3 : 1911-1916 / Національна парламентська бібліотека ; уклад. Р. С. Жданова, І. О. Негрейчук. — Київ : Видавництво Харитоненка, 2003. — 262 с. <016:09>
017/019 Каталоги

Наприклад:

Каталог, 1933-1985 / отв. ред.-сост. А. Л. Афанасьев ; ред.-сост. А. Б. Иванов и Е. И. Любушкина ; худож. Р. Ф. Тагирова. — 3-е изд., испр. и доп. — М. : Молодая гвардия, 1987. — 287 с. : ил. — (Жизнь замечательных людей. Серия биографий). <017/019>

Каталог детских книг. — Л. : ОГИЗ, Государственное издательство, Ленинградское отделение, 1924. — 62, [7] с. : ил. <017/019>

030 Довідкові видання загального типу

Наприклад під індексом **030** представлені:

Бардіна Р. А. Як стати супердівчинкою : секрети успіху та краси : енцикл. для дівчаток / Р. А. Бардіна ; худож. О. Перекрестенко. — Київ : Махаон-Україна, 2005. — 251 с. : іл. <030>

Велика українська енциклопедія. Т. 1 : А - Акц / гол. ред. колегії В. М. Локтєв. — Київ : Енциклопедичне видавництво, 2016. - 590 с. : іл., фотоіл., портр., карти, табл. <030(477)>

Сучасна дитяча енциклопедія : факти, відкриття, фантазії / М. Л. Боцці [та ін.] ; худож. Р. Анелло [та ін.]. — Київ : Махаон Україна, 2014. — 249, [6] с. : іл., фотоіл. <030>

Галузеві довідкові видання розміщуються у відповідних до змісту розділах класифікації із застосуванням визначника форми документів (03).

Наприклад:

Будна Н. О. Природознавство : довід. учня : 4 кл. : за новою програмою / Н. О. Будна ; обкл. А. Воронкової. — Тернопіль : Навчальна книга - Богдан, 2017. — 62, [1] с. : іл., табл. - (Природознавство). <5(03)>

Будна Н. О. Математика в схемах і таблицях : довідник : посіб. для учнів 1-4 кл. / Н. О. Будна ; обкл. В. Басалиги. — Тернопіль : Навчальна книга - Богдан, 2017. — 32 с. : іл. — (Довідник учня). <51(03)>

Плотникова О. М. Найцікавіше у світі тварин / О. М. Плотникова ; дизайн обкл. С. О. Кривошей. — Харків : Аргумент Принт, 2013. — 47 с. : фотоіл. — (Енциклопедії). <59(03)>

В даному розділі також збираються документи і про довідкові видання загального типу.

Наприклад:

Воронка Г. Словники та енциклопедії: розмежування понять / Г. Воронка // Вісник Книжкової палати. — 2015. — № 6. — С. 11-13. <030>

Творець української енциклопедії : [Володимир Кубійович (1900-1985)] / підготувала Н. Коваль // Краєзнавство. Географія. Туризм (Шкільний світ). — 2015. — № 18. — С. 21-23. <030(477)(092)>

[Добірка статей, присвячених ювілею Вільної інтернет-енциклопедії Вікіпедія] : наголос // Культура і життя. — 2016. — 22-28 січ. — С. 3. <030-028.27>

Черниш Н. Українські електронні енциклопедії як складова національного інформаційного простору / Н. Черниш // Вісник Книжкової палати. — 2016. — № 2. — С. 29-34. <030(477)-028.27>

050 Серіальні видання. Періодика

Наприклад, під індексом **050** представлені:

Дванадцять місяців, 2016 : настіл. кн.-календар / упоряд. І. Т. Бойко ; мал. на обкл. К. В. Штанко ; іл. О. Басс [та ін.] ; світлини О. Тоцького [та ін.]. — Київ : Веселка, 2015. — 199 с. : іл., фотоіл., портр., репрод. — Вип. на зам. Держ. ком. телебачення і радіомовлення України за програмою «Українська книга» 2015 р. <050>

Дати і події : календар знамен. дат. 2017, перше півріччя, № 1 (9) / Національна

парламентська бібліотека України ; уклад. В. Кононенко, О. Бохан, А. Рихтік [та ін.]. — Київ, 2016. — 173 с. : іл., фотоіл., портр. <050>

Калейдоскоп знаменних дат на 2017 рік : інформ.-бібліогр. матеріали / Державна бібліотека України для юнацтва ; авт.-уклад. В. Вовк, Ю. Круть, С. Настенко ; ред. С.Чачко, В. Кучерява, Н. Лінкевич. — Київ, 2016. — 87 с. : портр. <050>

Галузеві серіальні видання систематизуються у відповідні галузі класифікації із застосуванням визначника форми документів (05).

Наприклад:

Відкриття. Пошуки. Знахідки : альманах / упоряд. А. Денисенко ; худож. В. Мануйлович. — Київ : Веселка, 1988. — 239 с. : іл. <001(05)>

Слово вчителя : освіт. альм. / упоряд. Л. О. Гапон [та ін.] ; дизайн обкл. В. Поворозник ; упоряд. вкладки М. Николин. — Тернопіль : Підручники і посібники, 2016. — 367, [8] с. : іл., фотоіл., портр., схеми. — (Освіта Тернополя). <37(05)>

Журнали систематизуються таким чином:

- журнали універсального змісту – отримують індекс **050**

Наприклад: *Барвінок; Дати і події; Маленький розумник*

- галузеві журнали відносяться до відповідних ділень класифікації із застосуванням визначника форми документів (05)

Наприклад:

Бібліотечка «Дивослова» – 37(05))

Вісник Книжкової палати – 002(05)

Джміль – 74(05)

Тропинка – 2(05)

Для розстановки журнали отримують шифр, що складається із великої літери Ж, індексу розділу та авторського знаку.

06 Організації загального типу

Наприклад:

Лауреати Нобелівської премії, 1901-2001 : енцикл. довід. / уклад. С. О. Довгий, В. М. Литвин, В. Б. Солоіденко. — Ювіл. вид. — Київ : Український видавничий центр, 2001. — 763 с. : фотогр. <06(03)(092)>

Томчани В. І. Альфред Нобель і його премія : видатні таланти планети / В. І. Томчани // Обдарована дитина. — 2003. — № 4. — С. 51-55. <06>

Визначено лауреатів літературних премій // Літературна Україна. — 2014. — 20 листоп. — С. 3. <06(477):82>

Головко О. Нобелівську премію миру отримав президент Колумбії / О. Головко // Урядовий кур'єр. — 2016. — 8 жовт. — С. 3. <06:327>

061 Організації та інші типи об'єднань

Наприклад:

Лозинський А. Світовий Конгрес Українців та ООН: заради справедливості / А. Лозинський ; упоряд. та ред. Ю. Пригорницького. — Київ : Києво-Могилянська академія, 2013. — 218 с. <061(100)>

Демократизація і Європейський Союз = Democratization and the European Union. Comparing Central and Eastern European post-communist countries : Країни Центральної і

Східної Європи в першому десятилітті ХХІ ст. : [дослідження] / ред. В. Вишневий ; пер. з англ. О. Кислюка ; наук. ред. пер. Р. Петров ; худож. оформ. С. Ковики-Алієва. — Київ : Український письменник, 2012. — 267 с. : табл. — (Світло світогляду / видав. рада серії В. Андрущенко [та ін.]). <061(4-6ЄС)>

Гнидюк Н. А. Інструмент європейського сусідства і партнерства та фінансова допомога Європейського Союзу : навч. посіб. / Н. А. Гнидюк ; Польсько-Українська фундація співпраці ПАУСІ ; за заг. ред. В. Ю. Стрельцова. — Київ : ПАУСІ, 2010. — 191 с. : табл. <061(4-6ЄС)(07)>

[Віртуальні подорожі до Європейського Союзу] : історія Європейського Союзу // Шкільна бібліотека. — 2016. — № 2. — С. 29-32. <061(4-6ЄС)(091)>

Бучель С. Міжнародні організації, їх розподіл. Загальнополітичні та спеціальні організації / С. Бучель // Краєзнавство. Географія. Туризм (Шкільний світ). — 2016. — № 16. — С. 13-21. <061(100)>

На сторожі миру : 24 жовтня - День Організації Об'єднаних Націй // Шкільна бібліотека. — 2016. — № 9. — С. 32. <061ООН>

061-053.2 Дитячі організації та інші типи об'єднань

Наприклад:

Андрійчук С. «Велика гра» для патріота : про сьогоднішнє відроджене «Пласту», історія якого в Україні почалася більш ніж сто років тому : скаутинг по-українськи / С. Андрійчук ; вела розмову В. Сорока // Освіта України. - 2016. - 15 лют. - С. 9. <061-053.2(477)>

Варава В. «Лелека» продовжує політ / В. Варава // Завуч (Шкільний світ). — 2006. — №29. — С. 3. <061-053.2(477)>

Владикін В. П. Дитячо-юнацька спілка «Козацьке братство» / В. П. Владикін // Позакласний час. — 2011. — № 8. — С. 34-42. <061-053.2(477)>

«Екологічна варта» // Освіта України. — 2000. — 8 берез. — С. 11. <061-053.2(477)::502>

Ільїна В. М. «Школі безпеки» - 10 років / В. М. Ільїна // Безпека життєдіяльності. — 2009. — № 9. — С. 2-12. <061-053.2(477)::61>

069 Музеї. Виставки

Наприклад:

Український музей : зб. наук. пр. / Київський національний університет; Національний заповідник «Софія Київська» ; Товариство археології та антропології ; гол. ред. М. І. Гладких ; ред. англ. текстів В. М. Степанчук. — Київ : Фоліант, 2003. — 223 с. <069(477)>

Музей: менеджмент і освітня діяльність / упоряд. Г. Аартс, З. Мазурик ; пер. з нідерланд. М. Ковальчук ; ред. Н. Трохим. — Київ : Літопис, 2009. - 223 с. : фотоіл. <069>

Доманський В. А. Музейна справа / В. А. Доманський. — Київ : Основа, 2013. — 864 с. : іл., фотоіл. - (Ветеранський вісник ; № 9). <069>

Зав'язкін О. В. Велика книжка. Музеї України : для мал. патріотів / О. В. Зав'язкін ; іл. матеріал Д. С. Турбаніст. — Київ : Кристал бук, 2017. - 16, [1] с. : іл. - (Світ навколо нас) (Велика книжка). <069(477)>

070 Газети. Преса

Наприклад:

Партико З. В. Загальне редагування : нормат. основи / З. В. Партико. — Львів : Афіша, 2001. — 411 с. : іл. <070>

Михайлин І. Л. Історія української журналістики : період становлення: від журналістики в Україні до укр. журналістики / І. Л. Михайлин. — 3-е вид., допов. і поліпш. — Харків : Прапор, 2004. — 319 с. <070(477)(091)>

В епіцентрі подій - журналіст / упоряд. В. Чамара, В. Іншаков. — Дніпропетровськ : Журфонд, 2005. — 399 с. : фотоіл. <070-051>

Михайлин І. Л. Журналістика як всесвіт : вибр. медіадослідж. / І. Л. Михайлин. — Харків : Прапор, 2008. — 511 с. <070>

Слово - зброя? : до 50-річчя нац. спілки журналістів України / Національна спілка журналістів України ; упоряд. Ю. В. Бондар, С. В. Шевченко, В. Л. Фатько. — Київ : ЕксОб, 2009. — 559 с. : фотоіл., 8 окр. арк. іл. <070(477)(091)>

Мельник Т. М. Вузлики на пам'ять : нотатки про ЗМІ почат. ст. / Т. М. Мельник. — Київ : Початкова школа, 2010. — 190 с. : табл. <070>

Флах К.-Г. Влада і злиденність преси = Macht und Elend der Presse / К.-Г. Флах ; ред.-упоряд. В. Ф. Іванов ; пер. В. Климченка. — Київ : Академія Української Преси : Центр Вільної Преси, 2015. — 186 с. — (Бібліотека масової комунікації та медіаграмотності Академії Української Преси). <070>

08 Видання змішаного змісту. Збірники

Наприклад:

Чумацький шлях : світ людини: космос, життя, література / ред.-координатор В. П. Дяченко ; худож. Є. Титов. — Харків : Інтербук-Україна, 1992. — 280 с. : іл. <08>

Посміємося разом : збірник / упоряд. Л. Турський. — Київ : Молодь, 1973. — 95 с. : іл. <08>

09 Рукописи. Раритети і рідкісні книги

Наприклад:

Книжкова колекція Сержа Лифаря / Публічна бібліотека ім. Лесі Українки, відділ мистецтв ; уклад. Л. С. Криворучко, В. В. Шкарабан. — Київ, [2000?]. — 72 с. : іл. <09(477)>

Поетика дитячого екслібриса [Образотворчий матеріал] / упорядк. П. Нестеренка ; обкл. Р. Крамара. — Тернопіль : Навчальна книга - Богдан, 2014. — 167 с. : іл. <09(084)>

Соколов В. Дослідження суперекслібриса у сучасному книгознавстві / В. Соколов // Бібліотечний вісник. — 2016. — № 1. — С. 52-62. <09>

Кравчук Л. Пересопницьке Євангеліє - наша Першокнига : День писемності та мови / Л. Кравчук ; вів інтерв'ю І. Галушак // Слово Просвіти. — 2016. — 3-9 листоп. — С. 11. <09>

Рихтік А. Вінець друкарства київського : до 400-річчя з часу видання київського «Часослова» (1616) / А. Рихтік // Дати і події: календар знаменних дат. — Київ, 2016. — 2016, 2-е півріччя, № 2. — С. 132-135. <09(477-25)>

Клас «1 ФІЛОСОФІЯ. ПСИХОЛОГІЯ»

1 ФІЛОСОФІЯ. ПСИХОЛОГІЯ

Основні ділення розділу:

1	ФІЛОСОФІЯ. ПСИХОЛОГІЯ
I(091)	<i>Історія філософії</i>
I(092)	<i>Біографії вчених-філософів</i>
11/14	Метафізика
111.852	Естетика (об'єктивна та суб'єктивна)
133	Паранормальні явища. Окултизм. Псі-явища (псі-феномен)
159.9	Психологія
159.9(091)	<i>Історія психології</i>
159.9(092)	<i>Біографії вчених-психологів</i>
159.922.7	Дитяча психологія. Педологія. Педопсихологія

16	Логіка. Епістемологія. Теорія пізнання. Методологія та логіка науки
17	Філософія моралі. Етика. Практична філософія
172	Соціальна етика. Виконання людьми громадянських обов'язків
173	Родинна етика
174	Професійна та ділова етика
177	Етика та суспільство

Документи з питань філософії (історія філософії; вчення про буття; онтологія; космологія; філософія природи; загальні закони природи; світобудова; вічність; матерія; філософські системи та погляди, концепції, вчення) представлені в наступних підрозділах:

I(091)	<i>Історія філософії</i>
I(092)	<i>Біографії вчених-філософів</i>
11/14	Метафізика
111.852	Естетика (об'єктивна та суб'єктивна)
133	Паранормальні явища. Окультизм. Псі-явища (псі-феномен)

Документи з питань естетики (наука про прекрасне, про загальні закони художньої творчості) збираються у підрозділі <111.852 Естетика (об'єктивна та суб'єктивна)>

Документи з питань окультизму, окремих окультних наук (алхімія, астрологія, гороскопи, гадання по руці, хіромантия, хорологія, спиритизм), окультного сприйняття та впливу (ясновидіння, магія, чаклунство, передбачення, заклинання, телекінез тощо) збираються під індексом <133 Паранормальні явища. Окультизм. Псі-явища (псі-феномен)>.

159.9 психологія:

159.9	<i>Психологія</i>
159.9(091)	<i>Історія психології</i>
159.9(092)	Біографії вчених-психологів
159.922.7	Дитяча психологія. Педологія. Педопсихологія

Під індексом <159.9> збираються документи з питань історії, теорії та законів психології; психологічних методів, систем та шкіл, діяльності вчених-психологів; психічного розвитку та здібностей; етнопсихології та національної психології (деталізуються за допомогою визначників місця (табл. 1e) або рас, етнічних груп та народів (табл. 1f)); вікової психології (крім дитячої психології); психологічних типів; геніальності, різних видів таланту, обдарованості, здібності; пам'яті та навчання, мнемотехніки; мислення та міркування; інтуїції; парапсихології (пророцтво, ілюзії, телепатія, гіпнотизування, сон та сновидіння, психоаналіз); прикладна психологія тощо.

У розділі виділено ділення <159.922.7 Дитяча психологія. Педологія. Педопсихологія>, під яким виокремлюються документи з питань розумового, інтелектуального розвитку дитини, вікових особливостей психіки дитини, патологічних відхилень у дітей.

16 Логіка. Епістемологія. Теорія пізнання. Методологія та логіка науки

Документи з питань природи, ролі та основ **логіки**; міркування та теорії пізнання; логістики та основ математичної логіки збираються під індексом <16 Логіка. Епістемологія. Теорія пізнання. Методологія та логіка науки>.

17 Філософія моралі. Етика. Практична філософія

Документи з питань **етики, моральності, культури поведінки та етикету** збираються у розділі <17>. У розділі виокремлено наступні ділення:

17	Філософія моралі. Етика. Практична філософія
172	Соціальна етика. Виконання людьми громадянських обов'язків
173	Родинна етика
174	Професійна та ділова етика
177	Етика та суспільство

Документи з питань **теорії та напрямів етики; категорій, законів, обов'язків моралі; індивідуальної етики, етики розваг та відпочинку, сексуальної етики та інших етичних питань** (героїзм, хоробрість, відношення до тварин, жорстоке ставлення до дітей, жорстокість дітей тощо) збираються під індексом <17>.

Документи з **соціальної етики, в яких висвітлюються питання громадянської моралі, обов'язків та чеснот, патріотизму та націоналізму, гуманітаризму, інтернаціоналізм** збираються під виокремленим індексом <172>.

Документи, що розглядають **питання родинної етики, взаємовідносин батьків та дітей, обов'язків батьків перед дітьми та дітей перед батьками**, збираються під індексом <173>.

Документи, що розглядають **загальні питання моральних норм і принципів в професійній діяльності** збираються під індексом <174>.

Документи щодо етики окремих професій систематизуються до відповідних галузей діяльності з приєднанням за допомогою двокрапки індексу <174>.

Документи, що висвітлюють **питання етикету та культури поведінки** групуються під індексом <177>.

ПРИКЛАДИ:

Наприклад:

Філософська абетка : арт-формат / авт. ідеї та упоряд. К. Кириленко. — Київ : Агенство "Україна", 2015. — 80 с. : іл., репрод. <1(03)>

Учитель життя. Сковорода як гасло часу : нариси, дослідж., інтерв'ю, світлини / авт.-упоряд. В. Стадниченко ; перед. сл. М. М. Сулими. — Київ, 2016. — 493, [1] с. : портр., [32] окр. арк. фотоіл. — Вип. на зам. Держ. ком. телебачення і радіомовлення України за програмою "Українська книга" 2016 р. <1(477)(092)>

Скратон Р. Коротка історія новітньої філософії = A Short History of Modern Philosophy : від Декарта до Вітгенштайна / Р. Скратон ; пер. з англ. О. Коваленко. — Київ : Основи, 1998. — 331 с. <**1(091)**>

Документи з питань естетики 111.852 Естетика (об'єктивна та суб'єктивна)

Наприклад:

Татаркевич В. Історія шести понять : Мистецтво. Прекрасне. Форма. Творчість. Відтворництво. Естетичне переживання / В. Татаркевич ; пер. з пол. В. Корнієнка. — Київ : Юніверс, 2001. — 366 с. — (Філософська думка). <**111.852(091)**>

Левчук Л. Т. Основи естетики : навч. посіб. для учнів 10-11 кл. серед. загальноосвіт. закл. / Л. Т. Левчук, О. І. Оніщенко. — Київ : Вища школа, 2000. — 271 с. : іл. <**111.852(075.3)**>

Эренгросс Б. А. Удивительная наука эстетика! / Б. А. Эренгросс ; оформ. Е. Когана. — 2-е изд. — М. : Дет. лит., 1977. — 223 с. <**111.852**>

Документи з питань окультизму, окремих окультних наук 133 Паранормальні явища. Окультизм. Псі-явища (псі-феномен).

Наприклад:

Пироговська М. О. Найкращі гороскопи світу : дорожочинна енциклопедія долі / М. О. Пироговська ; пер. з рос. О. А. Росінської ; худож. С. Ю. Донець. — Донецьк : БАО, 2009. — 319 с. : іл. <**133(03)**>

Дмитрук А. "Раби нечутливих зірок"? Правда про астрологію та астрологів : [витоки і "правдивість" астрологічних прогнозів] / А. Дмитрук // Країна знань. — 2012. — № 5. — С. 39-42. <**133**>

Зорі віщують успіх : секретні файли про тебе : канікулярний гороскоп // Барвінок. — 2015. — № 6. — С. 20-21. <**133**>

Привітаймо мавпочку! // Яблунька. — 2016. — № 1. — С. 14-15. <**133**>

Що приховують зірки? : 20 березня - Міжнародний день астрології // Шкільна бібліотека. — 2017. — № 2. — С. 50-52. <**133**>

159.9 психологія .

Наприклад:

Дейл Карнегі та партнери, Інк. Як здобувати друзів і впливати на людей у цифрову еру / з Б. Коуллом ; пер. з англ. Я. Гордієнка. — Київ : Країна Мрій, 2012. — 255 с. <**159.9**>

Свідерська Г. М. Психологія чуйності : монографія / Г. М. Свідерська. — Тернопіль : Тернопільський національний педагогічний університет, 2013. — 305 с. : іл., табл. <**159.9**>

Екман П. Теорія брехні : як визначити брехуна в бізнесі, політиці та приватному житті / П. Екман ; пер. з англ. Ю. Гордієнка. — Київ : KM Publishing, 2014. — 320 с. : іл., табл. <**159.9**>

Юнг К. Г. Aion: Нариси щодо символіки самотності = Aion: Beitrage zur Symbolik des Selbst / К. Г. Юнг ; з нім. пер. К. Котюк ; наук. ред. укр. вид. О. Фешовець. — Львів : Астролябія, 2016. — 431 с. <159.9>

Говарт Г. Коли я щасливий : пер. з англ. / Г. та Д. Говарт ; іл. Д. Говарта. — Тернопіль : Навчальна книга-Богдан : Gemser, 2016. — 35 с. : іл. — (Пізнаю себе). <159.9>

Потомахіна, Л. А. Самокорекція психологічного стану : практичний досвід / Л. А. Потомахіна // Шкільному психологу. Усе для роботи. — 2015. — № 8. — С. 34-35. <159.9>

Що таке розум? : це цікаво : [про розум людини] // Однокласник. — 2016. — № 1. — С. 9. <159.9>

Карнегі Д. Пам'ять людини / Д. Карнегі // Чумацький шлях. — 2016. — № 1. — С. 28-29. <159.9>

Даруйте усмішки! : 7 жовтня - Всесвітній день усмішки // Шкільна бібліотека. — 2016. — № 9. — С. 16. <159.9>

Обіймайтесь на здоров'я! : 21 січня - Міжнародний день обіймів // Шкільна бібліотека. — 2016. — № 12. — С. 61-62. <159.9>

Емоції : цікавинки / худож. К. Воропаєва // Пізнайко (від 6 років). — 2017. — № 2. — С. 4-5. <159.9>

159.922.7 Дитяча психологія. Педологія. Педопсихологія

Наприклад:

Чуб Н. В. Психологія дитини від А до Я : довід. для батьків : навч.-метод. посіб. / Н. В. Чуб ; худож. Є. А. Мартиненко. — 2-е вид. — Харків : Основа, 2008. — 159 с. : іл. — (Для турботливих батьків). <159.922.7(03)>

Кравцова Г. М. Мамо, давай повернемо його лелеці! або Як допомогти дитині подружитися з братиком чи сестричкою / Г. М. Кравцова ; ілюстр. Т. А. Болотіна. — Харків : Торсінг плюс, 2008. — 155 с. : іл. — (Мистецтво бути батьком). <159.922.7>

Павелків Р. В. Дитяча психологія : навч. посіб. / Р. В. Павелків, О. П. Цигипало. — Київ : Академвидав, 2010. — 431 с. — (Альма-матер). <159.922.7(07)>

Митник О. Я. Як навчити дитину мистецтва мислення : пед. психологія : навч. посіб.... / О. Я. Митник. — Київ : Початкова школа, 2010. — 104 с. <159.922.7>

Психологічна діагностика особливостей когнітивного розвитку молодших школярів в умовах інформаційного суспільства : монографія / С. А. Гончаренко [та ін.] ; Національна академія педагогічних наук України, Інститут психології імені Г. С. Костюка ; за ред. С. А. Гончаренка, Л. О. Кондратенко ; на обкл. робота худож. М. Тимченко. — Київ ; Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2014. — 227 с. : табл. <159.922.7>

Дитина у сучасному соціопросторі : навч. посіб. / Т. О. Піроженко [та ін.] ; Національна академія педагогічних наук України, Інститут психології імені Г. С. Костюка ; за ред. Т. О.

Піроженко ; на обкл. робота худож. М. Тимченко. — Київ ; Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2014. — 271 с. : табл. <159.922.7(07)>

Рашковська І. В. Самооцінка та ідеальне "Я" підлітка : теорія і практика / І. В. Рашковська ; упоряд. Т. Червонна. — Київ : Видавнича група "Шкільний світ", 2016. — 118 с. : іл., табл. — (Бібліотека "Шкільного світу"). <159.922.7>

Адаптація дітей у 1, 5, 10 класах / упоряд. Т. Червонна. — Київ : Шкільний світ, 2008. — 126, [1] с. : табл. — (Бібліотека "Шкільного світу". Психолог. Бібліотека). <159.922.7>

16 Логіка. Епістемологія. Теорія пізнання. Методологія та логіка науки

Наприклад:

Беденко М. В. Практична логіка / М. В. Беденко ; обкл. В. Басалиги. — Тернопіль : Навчальна книга - Богдан, 2014. — 63 с. : іл. — (Логіка). <16>

Шевчук Л. М. Логіка для діточок : лісові забавлянки : 5-6 р. : [робочий зошит] / Л. М. Шевчук. — Харків : Торсінг плюс, 2014. — 24 с. : іл. — (Готуємось до школи). <16(076)>

Шостак Л. Ф. Логічна мозаїка : робочий зошит для 3 кл. / Л. Ф. Шостак, А. Ю. Мединська. — Одеса, 2015. — 72 с. : іл. <16(076)>

17 Філософія моралі. Етика. Практична філософія

Наприклад:

Шкільний етичний словник / уклад. Д. М. Томашевський. — Вид. 2-е. — Київ : Гендер, 2013. — 88 с. : іл. — (Морально-етичні скарби людства). <17(03)>

Малахов В. А. Етика : курс лекцій : навч. посіб. для студентів вищ. навч. закл. / В. А. Малахов, Головна редакція літератури з гуманітарних наук ; гол. ред. С. Головка. — 6-е вид. — Київ : Либідь, 2006. — 382, [1] с. <17(075.8)>

Хаткіна М. О. Абетка милосердя / М. А. Хаткіна. — Донецьк : Альфа-Пресс, 2006. — 287 с. <17>

Хрестоматія з етики (з елементами християнської етики) : навч. посіб. для учнів 5-6 кл. загальноосвіт. навч. закл. / упоряд. Л. Л. Хоружа, А. І. Мовчун ; худож. оформ. Т. В. Нестерової. — Київ : Сім кольорів, 2008. — 191 с. : іл. <17(075.3)>

Документи з соціальної етики **172.**

Наприклад:

Колесніченко М. В. Курс юного патріота : навч. посіб. для мол. та серед. шк. віку : у 9 кн. Кн. 1, ч. 3 / М. В. Колесніченко ; Інститут "САМРІТІ" (САМореалізація: Розвиток Інтелекту, Творчості, Інтуїції). — Київ : Креативна група 64, 2015. — 158, [17] с. : іл., фотоіл. — (Зернина до зернини - єдина Україна). <172(075.2)>

Галкіна Л. Я - людина, громадянин, патріот : практико-зорієнтований проект / Л. Галкіна // Шкільний світ. — 2016. — № 10. — С. 7-18. <172>

Родинна етика 173.

Наприклад:

Повалій Л. Батьки і діти: як досягти взаєморозуміння / Л. Повалій // Шкільний світ. — 2003. — № 3. — С. 3-4. <173>

Самойлик К. Батьки - дзеркало дітей : розмова з батьками / К. Самойлик // Дитячий садок (Шкільний світ). — 2012. — № 39. — С. 15-16. <173>

Колеснік Н. Батьки та діти - це сім'я : тренінг для учнів 6-го класу та їхніх батьків / Н. Колеснік // Шкільний світ. — 2013. — № 21. — С. 17-18. <173>

Загальні питання моральних норм і принципів в професійній діяльності 174.

Наприклад:

Зусин В. Я. Етика и этикет делового общения : учеб. пособие для студентов вузов и техникумов / В. Я. Зусин. — 3-е изд., перераб. и доп. — Мариуполь : Рената, 2006. — 271 с. : ил. <174>

Вербицький В. Етика педагогічного спілкування / В. Вербицький // Позашкілля (Шкільний світ). — 2014. — № 12. — С. 43-46. — Бібліогр.: с. 46. <37:174>

Етика в класі : про що треба знати учителям // Шкільний світ. — 2016. — № 10. — С. 5-6. <37:174>

Питання етикету та культури поведінки 177.

Наприклад:

Мовчун А. І. Абетка моральності: що в характері твоїм? / А. І. Мовчун, Л. В. Мовчун. — Київ : Злата, 2009. — 303 с. : іл. <177>

Джордані Е. Так хочеться бути дорослим! / Е. Джордані, Т. Ласконі, Г. Боскато ; пер. М. Лемик. — Львів : Свічадо, 2008. — 164 с. — (Бібліотека сто талантів). <177>

Чуб Н. В. Азбука ввічливості : історія про мал. дівчинку, її друга, хороші манери і чарів. перетворення / Н. В. Чуб ; іл. М. А. Пузиренко ; пер. віршів Н. Д. Матюх. — Харків : Віват, 2016. — 109, [2] с. : іл. — (Енциклопедія для маленьких вундеркіндів). <177>

Воронкова Я. О. Правила етикету : для дошкільнят : для спільної роботи дорослих з дітьми... / Я. О. Воронкова ; худож. М. С. Мосіяш. — Харків : Українське літературне агентство "УЛА", 2016. — [10, 2] с. : іл., [2] окр. арк. наліпок. — (Учимося з наліпками). <177>

Бріджес Д. Етикет справжнього джентльмена = How to be a Gentleman / Д. Бріджес ; пер. Т. Різун ; худож. оформ. Х. Рейнарович. — Львів : Свічадо, 2016. — 207 с. <177>

Касдепке Г. Бон чи тон, або Гарні манери для дітей = Bon czy ton. Savoir-vivre dla dzieci : оповідання для дітей / Г. Касдепке ; пер. з пол. Я. Івченко ; худож. Є. Поклевська-Козелло ; дизайн укр. написів Ю. Симотюк. — Львів : Урбіно, 2016. — 144, [5] с. : іл. <177>

Правила етикету : кн.-тренажер : для спільної роботи дорослих з дітьми... / укл. Л. І. Іванець ; іл. М. С. Мосіяш, К. В. Смирнова. — Харків : Українське літературне агентство "УЛА", 2017. — [6] с. : іл. - (Книга-тренажер). <177>

Клас «2 РЕЛІГІЯ. ТЕОЛОГІЯ (БОГОСЛОВ'Я)»

2 РЕЛІГІЯ. ТЕОЛОГІЯ (БОГОСЛОВ'Я)

Відділ <2 Релігія. Теологія (богослов'я)> збирає документи з питань теорії, філософії, природи релігії, релігійної практики окремих релігій та релігійних систем від доісторичних до сучасних.

У відділі виокремлено наступні ділення:

2-9	Історія віри, релігії, віросповідання або церкви
21/29	Релігійні системи. Релігії та вірування
21	Доісторичні і первісні релігії
22	Релігії, що виникли на Далекому Сході
23	Релігії, які виникли на індійському субконтиненті. Індійська релігія в широкому розумінні
24	Буддизм
25	Релігії стародавнього світу. Другорядні культури та релігії
26	Іудаїзм
27	Християнство. Християнські віросповідання. Християнські церкви і деномінації
28	Іслам
29	Сучасні духовні рухи

Розділ <27 Християнство. Християнські віросповідання. Християнські церкви і деномінації> призначений для літератури, що відноситься як до християнства в цілому, так і до окремих його віросповідань, течій.

У розділі виокремлено наступні ділення:

27	Християнство. Християнські віросповідання. Християнські церкви і деномінації
27-2	Біблія
271	Східна церква
272/273	Католицька церква
274/278	Протестантські церкви
279	Інші християнські рухи і церкви

У розділі <27-2 Біблія> збираються як її тексти та перекази, так і критичні праці про Біблію.

Розділ <271 Східна церква> акумулює інформацію про православну церкву, православне богослов'я, уніатські церкви, українську автокефальну православну церкву.

Якщо в документі розглядаються релігійні свята та аспекти їх святкування в обрядовості певних народів – матеріали збираються у розділі <394.2 Національні свята. Народні свята.

Народні гуляння> , для традицій українського народу <394.2(=161.2) Національні свята українців. Народні свята українців. Народні гуляння українців>.

ПРИКЛАДИ:

Наприклад:

Релігієзнавство : курс лекцій / Київський національний торговельно-економічний університет ; Чернівецький торговельно-економічний інститут ; упоряд. М. С. Тілло. — Чернівці : [Зелена Буковина], 2004. — 186 с. : іл. <2(075.8)>

Степовик Д. Релігії, культури і секти світу : посіб. з релігієзнавства і сектознавства / Д. Степовик. — 2-е вид., доп. — Київ : Бібліотека українця, 1997. — 246 с. — (Бібліотека українця). <2(075.8)>

Павлов С. В. Географія релігій : навч. посіб. для студентів геогр. і філос. ф-тів вищ. навч. закл. / С. В. Павлов, К. В. Мезенцев, О. О. Любіцева. — Київ : АртЕк, 1999. — 501 с. : іл., карти, схеми, табл. <2(075.8)>

Новітні та нетрадиційні релігії, містичні рухи у суспільно-політичній сфері України : монографія / В. М. Петрик [та ін.] ; Європейський університет. — Київ : Видавництво Європейського університету, 2002. — 331 с. <29(477)>

Мартынов А. С. Конфуцианство : классический период / А. С. Мартынов ; пер. с кит. авт. — СПб. : Азбука-классика : Петербургское Востоковедение, 2006. — 379 с. — (Мир Востока. Китай). <22>

Для відділу розроблені спеціальні визначники, з яких використовується в різних розділах, шляхом їх приєднання до індексу через дефіс визначник <-9 Історія віри, релігії, віросповідання або церкви>.

Мень А. В. История религии : пособие для системы доп. образования учащихся : Пути христианства / А. В. Мень ; сост. П. Д. Сахаров [и др.] ; редкол. Игнатий [и др.] ; макет и оформ. В. П. Кузнецова. — М. : ФОРУМ-ИНФРА-М, 1999. — 224 с. : ил., фотогр. <2-9(075.3)>

Перерва В. С. Церковні школи в Україні (кінець XVIII - поч. XX ст.): забутий світ. Т. 1 : Загальна частина / В. С. Перерва ; Відкритий міжнародний університет розвитку людини "Україна" ; Білоцерковський інститут економіки та управління ; Київський інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів. - Біла Церква : Видавець Олександр Пшонківський, 2014. - 572 с. : [32] окр. арк. фотоіл. <2-9(477)>

27 Християнство. Християнські віросповідання. Християнські церкви і деномінації.

27-2 Біблія. 271 Східна церква

Наприклад:

Кришталева О. Моя християнська родина / О. Кришталева, Х. Михалюк ; обкл. і худож. оформ. О. Шингур ; іл. Г. Гінайло [та ін.] ; фото У. Мороз [та ін.]. — Львів : Свічадо, 2016. — 111 с. : іл. <27>

Історія релігії в Україні. В 10 т. Т. 4 : Католицизм / Українська асоціація релігійних знавців ; НАН України, Інститут філософії, від. Релігієзнавства ; Видавництво "Світ Знань" ; за ред. П. Яроцького. — Київ : Світ Знань, 2001. — 598 с. <272/273-9(477)>

Ферреро Б. Десять Божих заповідей : оповід. для дітей / Б. Ферреро ; іл. Р. Скиби. — Львів : Свічадо, 2013. — 27 с. : іл. — (Бібліотека зернятка). <27-2>

Синюк Н. Православная азбука / Н. Синюка ; ил. М. Кондратенко, Н. Синюк. — Киев : Послушник, 2010. — 33 с. : ил. <271>

Біблія для дітей. — Київ, 1991. — 56 с. : іл. <27-2>

Костів К. Словник-довідник біблійних осіб, племен і народів / К. Костів ; упоряд. О. П. Костюк. — Вид. 2-е, перероб. — Київ : Україна, 2015. — 419 с. : карти. — Вип. на зам. Держ. ком. телебачення і радіомовлення України за програмою "Українська книга" 2015 р. <27-2(03)>

Евангелие для детей / худож. С. Самоцветова. — Вильнюс : Рома, 1992. — 62, [2] с. : ил. <27-2>

Духовний заповіт Предстоятеля Української Православної Церкви Блаженнішого Митрополита Київського і всієї України Володимира = Духовное завещание Предстоятеля Украинской Православной Церкви Блаженнейшего Митрополита Киевского и всея Украины Владимира. — Київ : Фонд пам'яті Блаженнішого Митрополита Володимира, 2016. — 36, [1] с. <271>

Добош Г. Основи християнської етики : робочий зошит : 3 кл. : Прагну робити добро / Г. Добош ; іл. Ю. Михальчишина. — Львів : Світ, 2016. — 69, [1] с. : іл. <27(076)>

394.2(=161.2) Національні свята українців. Народні свята українців. Народні гуляння українців

Капранов В. В. Веселих свят! : український рік / В. В. Капранов, Д. В. Капранов ; [упоряд.] Я. Музиченко, Я. Левчук ; худож. О. Костенко, О. Льовіна, О. Кузнецова [та ін.]. — Київ : Зелений Пес, 2014. — 103 с. : іл. <394.2(=161.2)>

Андрусич Н. Великдень іде - Благую звістку несе / Н. Андрусич // Джміль. — 2016. — № 2. — С. 18-19. <394.2(=161.2)>

Святкуємо Великдень // Яблулька. — 2017. — № 2. — С. 4-5. <394.2(=161.2)>

Тишрей. — Тверь : Альба, 1994. — 31 с. : іл. <394.2>

Вул Д. Еврейский год / Д. Вул, Е. Юдин ; пер. с англ. Е. и Р. Х. Юдины ; худож. И. Бетер и Д. Портной. — Иерусалим : Скопус Филмз ЛТД, 1998. — 88, [2] с. : ил. <394.2>

Клас «3 СУСПІЛЬНІ НАУКИ»

Основні ділення розділу:

3	СУСПІЛЬНІ НАУКИ
30	Теорії, методологія та методи суспільних наук.

	Соціографія
311	Статистика як наука. Теорія статистики
314	Демографія. Вивчення народонаселення
316	Соціологія
32	Політика
33	Економіка. Економічні науки
34	Право. Юриспруденція
35	Державне адміністративне управління. Військова справа
36	Забезпечення духовних та матеріальних життєвих потреб
37	Освіта. Виховання. Навчання. Дозвілля
39	Етнографія. Звичаї. Традиції. Спосіб життя. Фольклор

До класу 3 відносяться суспільні науки крім: філософія та філософські науки – клас 1; мистецтво та мистецтвознавство – клас 7; філологія – клас 8, історія та історичні науки, економічна географія – клас 9.

30 Теорії, методологія та методи суспільних наук. Соціографія

До розділу відносяться документи, що розглядають питання загальної методології соціальних досліджень; відображення суспільних, соціальних і культурних аспектів людської діяльності в усіх сферах суспільного і особистого життя – спосіб життя; кількісного та якісного описового вивчення суспільства (соціографія), гендерні дослідження (соціально-біологічні дослідження з питань статі) – комплексні роботи з питань статі.

Виокремлено ділення:

304	Соціальні питання. Соціальна практика. Культурне життя. Спосіб життя
-----	--

311 Статистика як наука. Теорія статистики

В розділі збираються документи з теорії статистики, збору статистичних даних, методів їх обробки та публікації статистичних матеріалів загального характеру і за окремими галузями; щодо офіційної статистики: види офіційної статистики, міжнародна статистика, державна статистика, регіональна статистика, місцева статистика, статистика окремих організацій та закладів.

Документи, що містять статистичні дані, що стосуються різних сфер діяльності, групуються у відповідних розділах класифікації з додаванням індексу <**311 Статистика як наука. Теорія статистики**>.

314 Демографія. Вивчення народонаселення

В розділі збираються документи про предмет, поле діяльності та цілі демографії, демографічні програми, джерела демографічних даних, включаючи демографічну статистику, демографічні організації; народонаселення: демографічна політика, зміни чисельності населення, демографічний вибух, густина населення, склад та розподіл населення, народжуваність, смертність захворюваність, міграція, рух населення, репатріація тощо.

316 Соціологія

В розділі збираються документи про об'єкт та сферу соціології, соціологічні школи та напрями (марксистсько-ленінська соціологія, неопозитивізм тощо), суспільство як соціальну систему: глобальні суспільства, суспільно-економічні формації, соціальні класи та групи; соціальний розвиток, соціальні конфлікти, соціалізацію особистості, соціальну поведінку та соціальне життя, соціальну свідомість, соціологію культури та субкультури, ідеологію, цінності тощо.

32 Політика

32	Політика
323	Внутрішні справи. Внутрішня політика
323(477)	<i>Внутрішні справи. Внутрішня політика в Україні</i>
323(...)	<i>Внутрішні справи. Внутрішня політика окремих країн світу</i>
324	Вибори. Плебісцити. Референдуми. Выборчі кампанії. Корупція, зловживання під час виборів. Результати виборів
324(477)	<i>Вибори. Плебісцити. Референдуми. Выборчі кампанії. Корупція, зловживання під час виборів. Результати виборів в Україні</i>
324(...)	<i>Вибори. Плебісцити. Референдуми. Выборчі кампанії. Корупція, зловживання під час виборів. Результати виборів в окремих країнах світу</i>
327	Міжнародні зв'язки. Світова політика. Міжнародні справи. Зовнішня політика
327(477)	<i>Зовнішня політика в Україні</i>
327(...)	<i>Зовнішня політика окремих країн світу</i>
328	Парламенти. Представництво народу. Уряди
328(477)	<i>Парламент. Представництво народу. Уряд в Україні</i>
328(...)	<i>Парламенти. Представництво народу. Уряди окремих країн світу</i>
329	Політичні партії та рухи
329(477)	<i>Політичні партії та рухи в Україні</i>

Збираються документи з питань форм політичної організації, загальної теорії держави та влади, теорії диктатури, демократії тощо; відносин між церквою та державою, політики щодо релігії та церковної політики, колоніальної політики та боротьби за незалежність, работоргівлі та боротьби проти рабства.

323 Внутрішні справи. Внутрішня політика

Збираються документи про національні, народні, етнічні рухи, національні питання, національні та етнічні меншини; відносини між народом на державою, внутрішньополітичну діяльність, політичні агітації, демонстрації, політичні страйки; державні перевороты та путчі, політичне переслідування, терористичні акти; соціальні групи та прошарки.

Виділені ділення, враховуючи визначники місця:

323(477)	<i>Внутрішні справи. Внутрішня політика в Україні</i>
323(...)	<i>Внутрішні справи. Внутрішня політика окремих країн світу</i>

Для зарубіжних країн замість позначення <...> проставляється визначник місця певної країни.

324 Вибори. Плебісцити. Референдуми. Виборчі кампанії. Корупція, зловживання під час виборів. Результати виборів в окремих країнах світу

Збираються документи про виборчі процеси та кампанії.

Виділені ділення, враховуючи визначники місця:

324(477)	<i>Вибори. Плебісцити. Референдуми. Виборчі кампанії. Корупція, зловживання під час виборів. Результати виборів в Україні</i>
324(...)	<i>Вибори. Плебісцити. Референдуми. Виборчі кампанії. Корупція, зловживання під час виборів. Результати виборів в окремих країнах світу</i>

Для зарубіжних країн замість позначення <...> проставляється визначник місця певної країни.

327 Міжнародні зв'язки. Світова політика. Міжнародні справи. Зовнішня політика

Збираються документи про міжнародні рухи та течії (Міжнародний день солідарності трудящих – 1 Травня, Всесвітній рух за мир тощо); міжнародні блоки, військові альянси, міжнародні угоди (пакти), холодну війну, врегулювання міжнародних конфліктів, політичні інтриги, дипломатичний вплив тощо.

Виділені ділення, враховуючи визначники місця:

327(477)	<i>Зовнішня політика в Україні</i>
327(...)	<i>Зовнішня політика окремих країн світу</i>

Для зарубіжних країн замість позначення <...> проставляється визначник місця певної країни.

328 Парламенти. Представництво народу. Уряди

Збираються документи про парламенти та уряд, формування парламентської більшості, кабінети міністрів, урядові та парламентські кризи, відставки, функції парламентів тощо.

Виділені ділення, враховуючи визначники місця:

328(477)	<i>Парламент. Представництво народу. Уряд в Україні</i>
----------	---

328(...)	<i>Парламенти. Представництво народу. Уряди окремих країнах світу</i>
----------	---

Для зарубіжних країн замість позначення <...> проставляється визначник місця певної країни.

329 Політичні партії та рухи

Збираються документи про політичні партії та рухи незалежно від їх політичних поглядів та цілей, національні рухи, політичні молодіжні рухи.

Виділено ділення, враховуючи визначник місця:

329(477)	<i>Політичні партії та рухи в Україні</i>
----------	---

ПРИКЛАДИ:

30 Теорії, методологія та методи суспільних наук. Соціографія

Наприклад:

Світ, людина, суспільство : хрестоматія / Міжнар. фонд "Відродження" ; упоряд. І. П. Арцишевська, Р. А. Арцишевський. — Київ : Ірпінь, 1997. — 399 с. : іл. — (Програма "Трансформація гуманітарної освіти в Україні"). <**30(075.8)**>

Бондарь А. А. Проект Украина : построение справедливого общества / А. А. Бондарь ; дизайн Н. Загоскиной. — Киев : Друкарня "Бізнесполіграф", 2015. — 238, [1] с. : іл. <**304**>

Прибиткова І. Якість життя як оцінна категорія / І. Прибиткова // Соціологія : теорія, методи, маркетинг. — 2016. — № 3. — С. 78-93. <**304**>

Лібанова Е. Основна загроза України - несправедливість : як протягом останніх 25 років у країні змінювався індекс людського розвитку / Е. Лібанова ; вела бесіду О. Миколук // День. — 2017. — 7-8 квіт. — С. 18. <**304**>

311 Статистика як наука. Теорія статистики

Наприклад:

Єріна А. М. Теорія статистики : практикум / А. М. Єріна, З. О. Пальян. — 7-е вид., стереотип. — Київ : Знання, 2008. — 255 с. : іл. — (Вища освіта 21 століття). <**311(075.8)**>

Опря А. Т. Статистика : (з програм. формою контролю знань) : навч. посіб. : Математична статистика. Загальна теорія статистики / А. Т. Опря. — Київ : Центр навчальної літератури, 2005. — 468 с. : іл., табл. <**311(075.8)**>

Прибиткова І. Статистичний аналіз і вимірювання в соціологічних дослідженнях / І. Прибиткова // Соціологія : теорія, методи, маркетинг. — 2012. — № 3. — С. 99-113. <**311**>

Правова статистика : підручник / Національна юридична академія України ; за ред. В. В. Голіни. — Харків : Право, 2009. — 195 с. <**34(075.8):311**>

Кравченко С. Збирання та оцінювання даних статистики в галузі культури в країнах ЄС : (за матеріалами міжнародного семінару) / С. Кравченко // Бібліотечна планета. — 2015. — № 4. — С. 16-19. <008(4-6ЄС):311>

Економіка України за 2016 рік : у дзеркалі статистики // Урядовий кур'єр. — 2017. — 14 лют. — С. 8. <338(477):311>

Основні показники роботи бібліотек України для дітей за 2012 рік / Національна бібліотека України для дітей ; уклад. Є. Ю. Подокопна, О. Б. Петренко. — Київ, 2013. — 68 с. : табл. <027.625(477):311>

314 Демографія. Вивчення народонаселення

Наприклад:

Малиновська О. А. Урізноманітнення складу населення України під впливом міжнародної міграції: виклики та шляхи реагування : аналіт. доп. / О. А. Малиновська ; Національний інститут стратегічних досліджень. — Київ : НІСД, 2012. — 52 с. <314(477)>

Україна [Карти] : Національний склад населення / Державне науково-виробниче підприємство "Картографія" ; ред. В. Молочко ; обкл. О. Ремізовського. — Київ : Аванпост-Прим, 2014. — 1 к. : кольор. ; 70x100. — (Країна єдина). <314(477)(084.3)>

Карелов В. Демографічна ситуація в Україні через статистичні дані : 9-й клас / В. Карелов, А. Карелова // Краєзнавство. Географія. Туризм (Шкільний світ). — 2013. — № 15. — С. 7-8. <314(477)>

Касперович Г. Українцы в Республике Беларусь: этнодемографический аспект / Г. Касперович // Народна творчість та етнологія. — 2014. — № 4. — С. 46-54. <314(476=161.2)>

Мезенцева Н. Географія гендеру в Україні / Н. Мезенцева, О. Кривець // Краєзнавство. Географія. Туризм (Шкільний світ). — 2015. — № 12. — С. 6-16. <314(477)>

Волошин В. В. Світова проблема старіння населення / В. В. Волошин // Географія та економіка в рідній школі. — 2016. — № 2. — С. 48. <314>

Анцишкін І. Міграція - як це було колись / І. Анцишкін // Чумацький шлях. — 2016. — № 1. — С. 6-7. <314>

Без власного дому : 20 червня - Всесвітній день біженців // Шкільна бібліотека. — 2017. — № 5. — С. 55-57. <314>

316 Соціологія

Наприклад:

Кондратик Л. Й. Практикум з історії соціології : навч. посіб. для студентів вищих навч. закл. Ч. 1 : Протосоціологія / Л. Й. Кондратик, Т. П. Ліщук-Торчинська ; Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки, Інститут соціальних наук. — Луцьк : Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки, 2014. — 179 с. — (Посібники та підручники СНУ імені Лесі Українки). <316(075.8)>

Соціологія: словник термінів і понять / за ред. Є. А. Біленького, М. А. Козловця. — Київ : Кондор, 2006. — 370 с. <**316(03)**>

Технології активізації громади : метод. посіб. / за заг. ред. О. В. Безпалько. — Київ : Науковий світ, 2006. — 95 с. : табл. <**316(07)**>

Соціологія : підруч. для студентів вищ. навч. закл. / В. І. Волович [та ін.]. — 5-е вид., перероб. і допов. — Харків : Фактор, 2006. — 767 с. : портр. <**316(075.8)**>

Ляпіна Л. Еволюція теорії мультикультуралізму в історії сучасної соціології / Л. Ляпіна // Соціологія : теорія, методи, маркетинг. — 2016. — № 1. — С. 97-105. <**316**>

Мета кожної держави : 20 лютого - Всесвітній день соціальної справедливості // Шкільна бібліотека. — 2017. — № 1. — С. 74-76. <**316**>

32 Політика

Наприклад:

Політологія : терміни. Поняття. Персоналії. Схеми. Таблиці : навч. слов.-довід. для студентів / наук. ред. В. М. Пічі. — Київ ; Львів : Каравела: Новий Світ-2000, 2001. — 312 с. : табл. — (Вища освіта в Україні). <**32(075.8)**>

Консерватизм : консерв. традиція політ. мислення від Е. Берка до М. Тетчер : антологія / Наукове товариство ім. В. Липинського ; упоряд. О. Проценко, В. Лісовий ; пер. Ю Бадзьо [та ін.]. — 2-е вид., переробл. і допов. — Київ : Простір : Смолоскип, 2008. — 786 с. — (Політичні ідеології). <**32**>

Гальчинський А. С. Лібералізм : уроки для України : наук.-попул. есе : 20 річниця незалежності України присвячується / А. С. Гальчинський. — Київ : Либідь, 2011. — 287 с. <**32(477)**>

Ліфтон Р. Д. Технологія "промивки мізків": психологія тоталітаризму = Thought Reform and the Psychology of Totalis: A Study of "brainwashing" in China : пер. з англ. / Р. Д. Ліфтон. — Харків : Віват, 2016. — 413 с. — Вип. на зам. Держ. ком. телебачення і радіомовлення України за програмою "Українська книга" 2016 р. <**32**>

Балушок В. Етнічні стереотипи в політичній культурі українців: до проблеми формування / В. Балушок // Народна творчість та етнологія. — 2012. — № 6. — С. 58-63. <**32(=161.2)**>

323 Внутрішні справи. Внутрішня політика

Наприклад:

Керманічі поступу. Особистості. Досвід. Потенціал = Leaders of the Progress. Personalities. Experience. Potential : альманах / авт.-уклад. О. В. Бондар. — Київ : ЕкоПрес, 2008. — 320 с. : фотоіл. <**323(477)**>

Державна доповідь про становище дітей в Україні : (за підсумками 2011 р.) / С. Ю. Аксьонова [та ін.] ; Міністерство соціальної політики України, Державний інститут сімейної та молодіжної політики. — Київ, 2012. — 185 с. : табл., іл. <**323(477)-053.2**>

Коваль Л. Вимушені переселенці: інтегруватися чи повертатися : актуально. Вони не хочуть бути проблемою й тягарем для місцевих громад і влади, бажаючи стати корисним ресурсом... / Л. Коваль // Урядовий кур'єр. — 2017. — 17 січ. — С. 1, 4. <323(477)-054.73>

Федченко А. Як повернути втрачений дім : дві історії переселенців з окупованого Криму : суспільство / А. Федченко // День. — 2017. — 3-4 берез. — С. 14. <323(477.75)-054.73>

Мощенко О. Спроба військового перевороту в Турецькій Республіці в ніч із 15 на 16 липня 2016 року: передумови, основні причини та наслідки / О. Мощенко // Віче. — 2016. — № 13-14. — С. 40-43. <323(560)>

Черниш В. "Наше завдання - дбати про всіх своїх громадян, хоч би де вони проживали" : інтерв'ю з міністром тимчасово окупованих територій і внутрішньо переміщених осіб України В. Чернишом / В. Черниш ; вела бесіду Н. Біловицька // Урядовий кур'єр. — 2016. — 28 груд. — С. 5. <323(477)-054.73>

Беліцер Н. Кримські татари як корінний народ: історія питання і сучасні реалії : кримські татари: боротьба корінного народу від початку повернення в Крим після масової депортації у травні 1944 року (1989-2013) : уривки / Н. Беліцер // Кримська світлиця. — 2016. — 16 груд. — С. 6-7. — Продовж. Початок, № 50, 2016. <323(477.75=512.19)"1989/2013">

324 **Вибори. Плебісцити. Референдуми. Виборчі кампанії. Корупція, зловживання під час виборів. Результати виборів в окремих країнах світу**

Наприклад:

Лебідь Н. Другого не дано : ще один тур президентських виборів України не знадобиться. Згідно з даними екзит-полів та порахованими ЦВК бюлетнями, вже в першому турі новим главою держави стає Петро Порошенко / Н. Лебідь // Україна молода. — 2014. — 27 трав. — С. 1, 4. <324(477)>

Петков С. Громадяни та громадські організації - головні суб'єкти виборчого процесу в Україні / С. Петков // Історія України (Шкільний світ). — 2014. — № 10. — Правознавство та інші суспільні дисципліни. — 2014. — № 5. — С. 1-3. <324(477)>

Анатоленко Г. Дещо про вибори / Г. Анатоленко // Чумацький шлях. — 2015. — № 3. — С. 6-7. <324>

Вибори у Сполучених Штатах Америки 1996 року. — [Вашінгтон] : Інформаційне агенство Сполучених Штатів, 1998. — 49 с. : фотоіл. <324(73)>

Балтажи М. Про свідомий вибір Болгарії : "люди вийшли на вулиці та сказали "ні" тоталітарному минулому на користь демократії" / М. Балтажи ; розмову вели М. Сірук та Н. Пушкарук // День. — 2016. — 2-3 верес. — С. 6-7. <324(497.2)>

327 **Міжнародні зв'язки. Світова політика. Міжнародні справи. Зовнішня політика**

Наприклад:

Відкриваємо Європу! / Представництво Європейської Комісії в Україні та Беларусі ; пер. з вид. англ. мовою Let's Explore Europe!. — Київ, 2008. — 44 с. : іл., фотоіл., репрод. <327(4-6ЄС)>

Слабченко Є. А. Дипломатична історія України / Є. А. Слабченко ; упоряд. І. Матяш. — Київ : Кліо, 2016. — 494 с. — Вип. на зам. Держ. ком. телебачення і радіомовлення України за програмою "Українська книга" 2016 р. <327(477)>

Завада І. М. Країни Західної Європи на сучасному етапі. Євросоюз та Україна : всесвітня історія : 11 клас / І. М. Завада // Історія та правознавство. — 2014. — № 1-2. — С. 9-15. <327(4-6ЄС+477)>

Коваль О. В. Програма ЄС "Горизонт-2020" для кого та що вона дасть Україні : Україна - світу / О. В. Коваль // Країна знань. — 2016. — № 8. — С. 2-3. <327(4-6ЄС:477)>

Головко О. Нобелівську премію миру отримав президент Колумбії / О. Головко // Урядовий кур'єр. — 2016. — 8 жовт. — С. 3. <06:327>

328 Парламенти. Представництво народу. Уряди

Наприклад:

Історія українського парламентаризму = The History of Ukrainian Parliamentarism : від допарламент. форм орг. політ. життя до сьогодення. Т. I-III / Інститут історії НАН України ; передм. В. Литвина ; фото О. Клименка. — Київ : Дніпро, 2010. — 635 с. : фотогр. <328(477)(091)>

Доступ до інформації: аналіз діяльності влади : офіційно // Урядовий кур'єр. — 2017. — 5 трав. — С. 5. <328(477)>

Помиткін Е. Ідеальний президент : академічна наука / Е. Помиткін // Історія України (Шкільний світ). — 2014. — № 12. — Правознавство та інші суспільні дисципліни. — 2014. — № 6. — С. 1-11. <328>

Інститут президенства в Израїле / М-во образования, культуры и спорта; Центр информ. — Иерусалим, 1994. — 32 с. : фотоіл. <328(569.4)>

329 Політичні партії та рухи

Наприклад:

Кульчицький С. Феномен Народного руху України / С. Кульчицький // День. — 2009. — 4 верес. — С. 4-5. <329(477)>

Дебела Т. В. Формування багатопартійності в Україні у період "перебудови" : історія України : 11 клас / Т. В. Дебела // Історія та правознавство. — 2016. — № 1-2. — С. 41-43. <329(477)>

Три дні вересня вісімдесят дев'ятого : матеріали Установ. з'їзду Нар. руху України за перебудову / Інститут української археології та джерелознавства ; редакція щорічника "Україна. Наука і культура" ; упоряд. Є. Жеребецький. — Вид. 2-е. — Київ : Українська енциклопедія, 2009. — 495 с. : фотоіл. <329(477)>

33 Економіка. Економічні науки

Збираються документи, що розкривають питання економічних наук та господарської практики, економіки та її проблем, політичної економії, макроекономіки та мікроекономіки, економічних явищ та законів, економічного управління, економічних принципів, капіталу, економічного розвитку, економічних циклів, економічних систем (вільна економіка, планова економіка, розвинена тощо), економічного зростання, математичної економіки; національної власності, національного майна, балансу економіки, сукупного суспільного продукту, валового національного продукту, валового внутрішнього продукту, національного доходу та його формування, доходів населення, суспільного споживання, державних витрат, рівня життя; історії економічних теорій, доктрин та догм; форм організації та співробітництва в економіці, форм господарських організацій, економічного кооперування, промислових та виробничих систем.

Виокремлено ділення:

33	Економіка. Економічні науки
331	Праця. Працевлаштування. Робота. Економіка праці. Організація праці
331.54	Професія. Заняття. Вибір професії
332	Регіональна економіка. Територіальна економіка. Економіка землі. Економіка житла
336	Фінанси
338	Економічне становище. Економічна політика. Управління та планування в економіці. Виробництво. Послуги. Ціни
338(477)	<i>Економічне становище в Україні</i>
338(...)	<i>Економічне становище окремих країн</i>
339	Торгівля. Міжнародні економічні відносини. Світова економіка

Для зарубіжних країн замість позначення (...) проставляється визначник місця певної країни.

331 Праця. Працевлаштування. Робота. Економіка праці. Організація праці

Розділ включає документи з питань теорії та організації праці, стосунків між адміністрацією та працівниками, загальних питань праці, науки про працю, трудових ресурсів, типів праці, наукової організації праці, професійних відносин, роботи з кадрами, забезпечення кадрами, трудової дисципліни, трудових конфліктів, заробітної плати, форм оплати, умов роботи (години роботи, відпустка, додаткові пільги, розвиток кар'єри тощо); умов праці, безпеки праці, нещасних випадків на виробництві, роботи в особливих умовах; ринку праці, працевлаштування, зайнятості, мобільності робочої сили, безробіття.

Ресурси загального характеру з питань профорієнтації, вибору професії, кваліфікацій професій, професійних груп, професійних перспектив, тестування професійної придатності збираються за діленням:

331.54	Професія. Заняття. Вибір професії
--------	-----------------------------------

Документи про окремі професії відносяться до відповідних підрозділів класифікації з додаванням визначника -051. Наприклад, <Професія бібліотекаря – 02-051>, <Професія вчителя – 37-051>. Виключення становлять професії, що пов'язані з судочинством - 347.96.

332 Регіональна економіка. Територіальна економіка. Економіка землі. Економіка житла

Збираються документи про галузі економіки, економічні регіони, економічні зони, регіональний, територіальний поділ праці, регіональну, територіальну економічну політику, планування та прогнозування, економіку землі, землекористування, довгострокове планування використання землі; економіку житла (житлове господарство), житловий фонд, політику у галузі будівництва житла, ринок житла, управління житловим фондом та контроль за його використанням.

336 Фінанси

Збираються документи з питань управління державними фінансами, фінанси державного сектору, державного, національного бюджету, державних доходів, податків та зборів, оподаткування, мита як джерела доходів, державних кредитів, урядових позичок, державного боргу, урядового боргу, державних витрат; грошової системи, банківської справи, заощаджень та ощадних банків, грошового обігу, валюти, грошових курсів, грошових реформ, ринку грошей, ринку капіталу, кредитів та кредитної справи, лотерей.

338 Економічне становище. Економічна політика. Управління та планування в економіці. Виробництво. Послуги. Ціни

Збираються документи практичного характеру з питань економічного стану, розвитку господарської структури, економічного зростання, економічної політики, управління економікою, економічного планування, економічного прогнозування, виробничих потужностей, виробництва продукції та надання послуг за галузями економіки та сільського господарства, сфери послуг, економічної інфраструктури; ціноутворення, цінової політики.

Виділені ділення, враховуючи визначники місця:

338(477)	<i>Економічне становище в Україні</i>
338<...>	<i>Економічне становище окремих країн</i>

Для зарубіжних країн замість позначення <...> проставляється визначник місця певної країни.

339 Торгівля. Міжнародні економічні відносини. Світова економіка

Збираються документи, що розглядають загальні питання торгівлі, товарообороту, ринків постачання та збуту, видів торгівлі за різними критеріями, внутрішньої та зовнішньої торгівлі, зовнішньоторговельної політики, міжнародних фінансів, міжнародної економіки в цілому, світового господарства, глобалізації, міжнародного поділу праці, міжнародної економічної інтеграції, економічних воєн.

34 Право. Юриспруденція

Збираються документи з питань права на основі класифікації, що базується на узагальнених правових принципах і не залежить від правових систем з різними філософіями права.

У розділі збираються документи з питань права в цілому, допоміжних правничих наук (судової психології, судової хімії, судової медицини), напрямів в теорії права, філософії права, порівняльного правознавства, історичних типів та систем права; господарського права, правових основ державного регулювання економіки; церковного права, канонічного права, релігійного права.

Виокремлено ділення:

34	Право. Юриспруденція
341	Міжнародне право
342	Державне право. Конституційне право. Адміністративне право
342.7	Основні права. Права людини. Права та обов'язки громадян
342.7-053.2	<i>Права дитини</i>
343/344	Кримінальне право. Карні порушення. Особливі види кримінального права.
347	Цивільне право
347.6	Сімейне право. Спадкове право. Спадкоємці. Наступники
347.96	Професії, що пов'язані з судочинством
349	Спеціальні галузі права змішаного характеру
349.2	Трудове право

341 Міжнародне право

Збираються документи з питань міжнародного публічного права, міжнародних правових відносин під час війни, міжнародного кримінального права, міжнародного арбітражу, міжнародного судочинства, дипломатичного права, посольського права, консульського права, колізійного права, міжнародні угоди та міжнародні договори.

342 Державне право. Конституційне право. Адміністративне право

Збираються документи з внутрішньодержавних питань структури держави, форми держави, форми правління, конституції; загальних питань виконавчої влади та Уряду (спосіб призначення, усунення тощо), Кабінет міністрів; парламентського права, соціальних груп в державі, судової влади, судових органів, прав народу, дорадчих органів державної влади, виконавчої влади держави, центральних органів державної влади; виборчого права.

Документи з питань державного управління відносяться до розділу 35, вчення про державу – 32.

Виокремлено ділення:

342.7	Основні права. Права людини. Права та обов'язки громадян
342.7-053.2	<i>Права дитини</i>

Збираються документи з питань громадянства, прав громадян, основних обов'язків громадян, відміни конституційних свобод, прав у надзвичайних ситуаціях, стані війни.

Виокремлено ділення, де групуються документи з питань прав дитини.

343/344 Кримінальне право. Карні порушення. Особливі види кримінального права

Збираються документи з питань кримінального судочинства, кримінально-процесуального права, ведення кримінальних справ, злочинів, покарання, позбавлення волі, ув'язнення, видів протиправних діянь, криміналістики, судової науки, військової юрисдикції, військових судів, військових трибуналів.

347 Цивільне право

Збираються документи з питань цивільного права: види юридичних послуг, майнове право, право власності, заставна власність, іпотека, зобов'язальне право, договірне право, комерційне (торговельне) право, комерційне право, фінансове право, патентне право, авторське право в літературі та мистецтві, морське право, повітряне право, космічне право, право на ефір; судовий устрій, види судових органів та їхня юрисдикція.

Виокремлено ділення:

347.6	Сімейне право. Спадкове право. Спадкоємці. Наступники
347.96	Судовий персонал. Юристи

Збираються документи з питань сімейного права: сім'я, шлюб, батьківство, встановлення батьківства, батьки та діти, лікування, спадкове право, виморочне право.

347.96 Судовий персонал. Юристи

Збираються документи, в яких розглядаються професії, що пов'язані з судочинством: нотаріуси, судді, прокурори, адвокати.

349 Спеціальні галузі права змішаного характеру

Збираються документи з питань права соціального забезпечення, земельного права, аграрного права, будівельного права, житлового права, правових проблем охорони навколишнього середовища, атомного права.

Виокремлено ділення:

349.2	Трудове право
-------	---------------

35 Державне адміністративне управління. Військова справа

Збираються документи про державне управління із загальних або теоретичних точок зору.

Виокремлено ділення:

35	Державне адміністративне управління. Військова справа
351	Напрями діяльності органів державного адміністративного управління
352/354	Рівні державного адміністративного управління. Місцева, регіональна, центральна адміністрація
355/359	Військова справа. Воєнне мистецтво. Воєнні науки. Оборона. Збройні сили

351 Напрями діяльності органів державного адміністративного управління

Збираються документи про напрями діяльності органів державного адміністративного управління: поліція, міліція, органи охорони громадського порядку, охорона, нагляд, контроль різних сфер життя та діяльності.

352/354 Рівні державного адміністративного управління. Місцева, регіональна, центральна адміністрація

Збираються документи про діяльність нижчих рівнів органів управління органів місцевого управління, муніципальної адміністрації, автономних органів місцевого управління; органів управління середнього рівня, органів регіонального управління; органів управління вищого рівня, центрального, державного управління (міністерств).

36 Забезпечення духовних та матеріальних життєвих потреб

Збираються документи з питань соціальної допомоги, соціального забезпечення, соціального страхування, соціальної роботи; соціальних проблем та питань, добробуту; потреби в житлі та її задоволення; руху на захист інтересів та прав споживачів; страхування.

39 Етнографія. Звичаї. Традиції. Спосіб життя. Фольклор

Збираються документи про звичаї, традиції, спосіб життя певних народів, а також фольклорні твори народів світу та фольклористика.

Для виокремлення документів, що висвітлюють питання етнографії певного народу у розділі використовується загальний визначник рас, етнічних груп та народів (таблиця 1f).

Виокремлено ділення:

39	Етнографія. Звичаї. Традиції. Спосіб життя. Фольклор
39(=161.2)	<i>Етнографія українців. Звичаї українців. Традиції українців. Спосіб життя українців. Український фольклор</i>
391	Народний одяг. Народні костюми. Національний одяг. Народні прикраси. Мода
394	Громадське життя. Життя народу
394(477)	Громадське життя в Україні
398	Фольклор у вузькому значенні

У розділі 39 збираються документи про звичаї та традиції в особистому житті (народження, хрещення, родинні стосунки, сватання, заручини, шлюб тощо); обряди, пов'язані з похованням; особливості національного етикету, церемоніалу; збірки із привітаннями, поздоровленнями.

391 Народний одяг. Народні костюми. Національний одяг. Народні прикраси. Мода

Виокремлено ділення, враховуючи визначник рас, етнічних груп та народів:

391(=161.2)	Народний одяг українців. Народні костюми українців. Національний одяг українців. Народні прикраси українців
-------------	--

394 Громадське життя. Життя народу

Збираються документи про національні свята, святкові дні, особливі дні та періоди (День матері, вшанування померлих тощо) та матеріали, що висвітлюють офіційні призначення на посаду, коронацію, інавгурацію, принесення присяги; щорічні святкування історичних подій, річниці вшанування пам'яті; церемонії відкриття тощо.

398 Фольклор у вузькому значенні

У розділі збираються твори усної народної творчості: народні казки, оповідання, легенди, саги, міфи, жарти, смішинки, народні вистави, загадки, народні пісні, прислів'я та приказки.

Фольклорні твори певного народу виділяються за допомогою загального визначника рас, етнічних груп та народів (таблиця 1f).

Виокремлено ділення:

398	<i>Фольклор у вузькому значенні</i>
398(=161.2)	<i>Український фольклор (твори)</i>
398(=...)	<i>Фольклор народів світу (твори)</i>
398.3	<i>Народні повір'я та звичаї. Марновірства. Забобони</i>
398.3(=161.2)	<i>Народні повір'я та звичаї українців</i>
398:001	<i>Фольклористика</i>
398(=161.2):001	<i>Українська фольклористика</i>

398.3 Народні повір'я та звичаї. Марновірства. Забобони

У розділі збираються документи, що висвітлюють повір'я та народні звичаї, що пов'язані з вогнем, з окремими місцями, домівкою, окремими порами року та святами (Великдень, Трійця, свято врожаю, день святого Миколая, Різдво та різдвяні звичаї; Вальпургієва ніч, Хеллоуїн, Новий рік, день святого Валентина тощо).

398:001 Фольклористика

В розділі збирається література з питань фольклористики в цілому, біографії фольклористів та оповідачів, а також матеріали про окремі твори фольклору та фольклорні образи і надприродні персонажі (демонологія).

Виокремлено ділення, враховуючи визначник рас, етнічних груп та народів:

398(=161.2):001	Українська фольклористика
-----------------	---------------------------

ПРИКЛАДИ:

33 Економіка. Економічні науки

Наприклад:

Білоконенко О. П. Історія економічних вчень : конспект лекцій / О. П. Білоконенко ; Європейський університет. — Київ : Видавництво Європейського університету, 2003. — 91 с. : іл. <**33(075.8)**>

Економічні системи : монографія. Т. 1 / за ред. Г. І. Башнянина. — Львів : Видавництво Львівської комерційної академії, 2006. — 483 с. : табл. <**33**>

Провозін А. Г. Експедиції на планету економіка : нариси / А. Г. Провозін ; худож. Ю. Жолудев. — Київ : Веселка, 1985. — 144 с. : іл. <**33**>

Єщенко П. С. Економіка для всіх / П. С. Єщенко. — Київ : Вища школа, 2009. — 478 с. <**33**>

Радіонова І. Ф. Економіка : (профіл. рівень) : 10 кл. / І. Ф. Радіонова, В. В. Радченко. — Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2011. — 207 с. : схеми, табл. — (Переможець конкурсу). <**33(075.3)**>

Кайку М. Майбутнє багатства : [економіка майбутнього] / М. Кайку // Колосок. — 2014. — № 10. — С. 2-9. <**33**>

Батько теорії ринкової економіки : 4 лютого - 120 років від дня народження Людвіга Ерхарда // Шкільна бібліотека. — 2017. — № 1. — С. 43-45. <**33(092)**>

Рожнятовська О. Український класик світової політекономії : до 150-річчя від дня народження М. Туган-Барановського (1865-1919) / О. Рожнятовська // Дати і події: календар знаменних дат. — Київ, 2014. — 2015, 1-е півріччя, № 1. — С. 26-30. <**33(477)(092)**>

Нобелівська премія з економіки / матеріал підготувала Л. М. Стехун // Географія та економіка в рідній школі. — 2016. — № 11. — С. 25. <**06:33**>

331 Праця. Працевлаштування. Робота. Економіка праці. Організація праці

Наприклад:

Гандзюк М. П. Основи охорони праці : підруч. для студ... / М. П. Гандзюк, Є. П. Желібо, М. О. Халімовський ; за ред. М. П. Гандзюка. — Київ : Каравела, 2004. — 405 с. : ілюстр. — (Вища освіта в Україні). <**331(075.8)**>

Махсма М. Б. Економіка праці та соціально-трудова відносина : навч. посіб. / М. Б. Махсма ; Європейський університет. — Київ : Видавництво Європейського університету, 2003. — 187 с. : табл. <**331(075.8)**>

Охорона праці в запитаннях і відповідях : довідник / С. О. Буракова [та ін.] ; Подільська державна аграрно-технічна академія. — Кам'янець-Подільський : Абетка, 2003. — 186 с. <**331(03)**>

Гапеев Л. В. Працевлаштування молоді за державним замовленням : юридична консультація / Л. В. Гапеев // Історія та правознавство. — 2015. — № 13-14. — С. 60-63. <**331:34**>

Блінова Н. О. Де можуть працювати підлітки. Як законодавство регулює працю неповнолітніх : правознавство : практичний курс : 9 клас / Н. О. Блінова // Історія та правознавство. — 2015. — № 12. — С. 20-22. <**331:34]-053.6**>

Коваль Л. На ринок праці в Україні очікують великі зміни : фахівець прогнозує, що незабаром умови тут диктуватиме претендент, а не роботодавець / Л. Коваль // Урядовий кур'єр. — 2016. — 8 лип. — С. 1, 5. <**331(477)**>

Коваль Л. Вакансії дедалі частіше шукають через інтернет : ринок праці / Л. Коваль // Урядовий кур'єр. — 2017. — 4 січ. — С. 1, 5. <**331**>

Прокопенко М. Робота без бар'єрів : як людей з інвалідністю вчать знаходити себе на ринку праці / М. Прокопенко // День. — 2017. — 2 лют. — С. 11. <**331-056.26**>

Діло майстра величає! : виховуємо ціннісне ставлення до праці : [добірка матеріалів, що спрямовані на виховання ціннісного ставлення до праці, соціальної значущості праці, потребу в трудовій активності, схильності до підприємництва] // Позакласний час. — 2017. — № 6. — С. 35-46. <**331**>

Мої професії : улюбл. кн. для хлопчиків / вірші В. Дяченко ; худож. І. Шарикова. — Київ : Перо, 2008. — 17 с. : іл. <**331.54**>

Твоя майбутня професія : посіб.-зошит для учнів 4-5 кл. загальноосвіт. шк. / уклад. Л. Г. Шевцова, Л. М. Башкатова ; худож. О. Окунєв. — Дніпропетровськ : Проспект, 2006. — 32 с. : іл. — (Пізнай свій край). <**331.54(075.3)**>

Котелянець Н. В. Пізнаємо світ професій : зошит із профорієнтації для учнів 2 кл. / Н. В. Котелянець, О. В. Агеєва, Ю. С. Котелянець. — Харків : Сиція, 2013. — 32 с. : іл. — (За новою програмою). <**331.54(075.3)**>

Підлужна Я. Дітям про професії / Я. Підлужна, Д. Тимоніна ; худож. авт. — Львів : Апріорі, 2013. — 16 с. : іл. - (Апріорі дітям). <**331.54**>

Санжа С. Я обираю професію : коли я виросту, я стану... : пер. з англ. / С. Санжа ; худож. М. Старий. — Харків : Ранок : Каскад, 2016. — 71 с. : іл. <**331.54**>

Шулікін Д. Пріоритетні професії : профтехосвіта / Д. Шулікін // Освіта України. — 2016. — 28 листоп. — С. 6. <**331.54**>

Коржик Н. Професійні компетенції бібліотекаря XXI століття / Н. Коржик // Вісник Книжкової палати. — 2017. — № 6. — С. 12-15. <**02-051**>

Свято зодчих : 13 серпня - День будівельника // Шкільна бібліотека. — 2017. — № 7. — С. 77-78. <**69-051**>

Медових справ майстри : 19 серпня - 20 років заснування Дня пасічника України // Шкільна бібліотека. — 2017. — № 7. — С. 92-95. <**63-051**>

332 Регіональна економіка. Територіальна економіка. Економіка землі. Економіка житла

Наприклад:

Ким, В. Чан. Стратегія голубого океана = Blue Ocean Strategy : как найти или создать рынок, свободный от других игроков / В. Чан Ким, Р. Моборн ; пер. с англ. И. Ющенко. — 2-е изд. — М. : Манн, Иванов и Фербер, 2013. — 298 с. <**332**>

Чепіжко В. Зони зі спеціальним кліматом : економіка / В. Чепіжко // Урядовий кур'єр. — 2001. — 19 лип. — С. 6. <**332**>

Барановський М. Спеціальні економічні зони та території пріоритетного розвитку: проблеми та перспективи становлення в Україні / М. Барановський // Географія та основи економіки в школі. — 2004. — №6. — С. 20-23. <**332(477)**>

Заставний Ф. Економіко-географічний поділ України / Ф. Заставний // Географія та основи економіки в школі. — 2008. — № 1. — С. 8-9. <**332(477)**>

336 Фінанси

Наприклад:

Версаль Н. І. Теорія кредиту : навч. посіб. / Н. І. Версаль, Т. В. Дорошенко. — Київ : Києво-Могилянська академія, 2007. — 481 с. : табл. <**336(075.8)**>

Гільберг Т. Г. Фінансова абетка : зошит-посіб. з фінанс. грамотності : для 2 кл. загальноосвіт. навч. закл. / Т. Г. Гільберг, О. А. Юхимович. — Київ : Генеза, 2017. — 80, [1] с. : іл. <**336(075.3)**>

Україна. Закони. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо розбудови інституційної спроможності Національного банку України : закон України, 18 черв. 2015 р. // Урядовий кур'єр. — 2015. — 2 верес. — Орієнтир. — 2015. — № 31. — С. 8-10. <**336(477)(094)**>

Україна. Кабінет Міністрів. Про внесення змін до Статуту публічного акціонерного товариства "Державний ощадний банк України" : постанова Кабінету Міністрів України, 2 верес. 2015 р. // Урядовий кур'єр. — 2015. — 9 верес. — С. 13-15. <**336(477)(094)**>

Що в гаманці? : інфобанк : [цікавинки про гроші] // Куля. — 2015. — № 12. — С. 12-13. <**336**>

Фінансова грамотність : програма спецкурсу для слухачів курсів підвищення кваліфікації (очно-дистанційна форма) // Географія та економіка в рідній школі. — 2015. — № 12. — С. 8-20. <336(073)>

Банкір : моя професія // Професор Крейд. — 2011. — № 12. — С. 18-21. <336-051>

Жугастрова О. В. Комп'ютерні технології у фінансовій сфері : [інформація про банкомати та платіжні системи] / О. В. Жугастрова // Комп'ютер у школі та сім'ї. — 2011. — № 8. — С. 54-55. <336:004>

Локтіонов В. В. Урок на тему "Організація діяльності банків та роль уряду" : 10 клас / В. В. Локтіонов // Географія та економіка в сучасній школі. — 2013. — № 3. — С. 20-24. <336(477)>

Езрох Ю. С. Банки. Чим займаються? Навіщо потрібні? : економіка / Ю. С. Езрох // Країна знань. — 2014. — № 7-8. — С. 31-33. <336>

Як працює банкомат? : еврика // Професор Крейд. — 2014. — № 10. — С. 6-7. <336>

338 Економічне становище. Економічна політика. Управління та планування в економіці. Виробництво. Послуги. Ціни

Наприклад:

Національна економіка : навч. посіб. для студентів / Національний технічний університет, "Харківський політехнічний інститут" ; за ред. С. І. Архієреєва, А. В. Непрана, Н. Б. Решетняк. — Харків : НТУ "ХПІ", 2013. — 335 с. : табл. <338(477)(075.8)>

Економіка України за січень-жовтень 2016 року : у дзеркалі статистики // Урядовий кур'єр. — 2016. — 8 груд. — С. 6. <338(477):311>

Економіка Сполучених Штатів : нарис / авт. Р. Маккен, В. Петерсон ; ред. М. Перлман ; модернізація тексту С. Ремсі. — [Вашінгтон] : Інформаційне агенство Сполучених Штатів, [б. р.]. — 211 с. : іл. <338(73)>

Донець Ю. Сирійська Арабська Республіка / Ю. Донець // Чумацький шлях. — 2015. — № 3. — С. 2-5. <338(569.1)>

339 Торгівля. Міжнародні економічні відносини. Світова економіка

Наприклад:

Міжнародна економіка : підручник / Київський національний університет імені Тараса Шевченка ; за ред. А. П. Румянцева. — 3-є вид., перероб. і допов. — Київ : Знання, 2006. — 479 с. : іл., табл. <339>

Соколовська Я. Яка інтеграція потрібна Україні : 9 питань про головне / Я. Соколовська. — Київ : Такі справи, 2013. — 30 с. : іл. <339>

Бобровський М. Сучасне світове господарство : розробка навчально-методичного комплексу : 10-й клас / М. Бобровський // Краєзнавство. Географія. Туризм (Шкільний світ). — 2014. — № 7. — С. 22-30. <339>

Болюх О. О. Урок на тему "Світове господарство та міжнародні економічні відносини" : 11 клас (рівень академічний) / О. О. Болюх, М. О. Дудар // Географія та економіка в рідній школі. — 2017. — № 1. — С. 22-24. <339>

34 Право. Юриспруденція

341 Міжнародне право

Наприклад:

Черкес М. Международное право : учеб. пособие / М. Черкес. — Одесса : Астропринт, 1998. — 179 с. <341(075.8)>

Черниченко С. Теория международного права. Т. 2 : Старые и новые теоретические проблемы / С. Черниченко. — М. : НИМП, 1999. — 526 с. <341>

Орхуська конвенція / Всеукраїнська екологічна ліга ; Центр екологічної освіти та інформації ; редкол.: Т. В. Тимочко, С. Н. Вадзюк, Ю. І. Грицан [та ін.] ; літ. ред. М. С. Козловська. — Київ, 2015. — 36 с. — (Бібліотека всеукраїнської екологічної ліги. 2015, № 8, серп. Стан навколишнього середовища). <341(094):502/503>

Капітоненко М. Міжнародні конфлікти : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / М. Капітоненко. — Київ : Либідь, 2009. — 351 с. <341(075.8)>

Міжнародне приватне право : підруч. для студ... / Національна юридична академія України ім. Я. Мудрого ; за ред. В. П. Жушмана та І. А. Шуміло ; кол. авт.: О. М. Батигіна [та ін.]. — Харків : Право, 2011. — 319 с. <341(075.8)>

Сядро В. Суд народів : найбільш відомі судові процеси : [міжнародний судовий процес у Нюрнберзі, 1945-1946 рр.] / В. Сядро // Історія та правознавство. — 2015. — № 27. — С. 29-31. <341"1945/1946">

Гусев В. Україна в Раді Безпеки ООН: обрання за географічною ознакою та з огляду на міжнародний авторитет держави : наукова бібліотека. Міжнародне право / В. Гусев // Віче. — 2016. — № 3-4. — С. 40-42. <341>

Меделяєв В. Законодавство країн ЄС : (з історії Європейського союзу) / В. Меделяєв // Історія та правознавство. — 2017. — № 19-21. — С. 73-79. <341(4-6ЄС)(091)>

342 Державне право. Конституційне право. Адміністративне право

Наприклад:

Україна. Конституція (1996). Конституція України : офіц. текст : зі змінами, внесеними згідно із Законами № 2952-VI від 01.02.2011, № 10, ст. 68 ; № 586-VII від 19.09.2013, "Голос України", 5.10.2013, № 186. — Київ : KM Publishing, 2014. — 95 с. <342(477)(094)>

Петрів М. Конституція України 1710 р.: Орлик і Василенко / М. Петрів ; пер. О. Козлова. — Київ : Українська Видавнича Спілка, 1997. — 35 с. <342(477)"1710">

Конституція України для школярів / Укр. правнича фундація ; упоряд. Г. Полозова. — Київ : Право, 1998. — 61 с. : іл. <342(477)>

Тесленко М. Конституційна юрисдикція в Україні : навч. посіб. / М. Тесленко ; М-во освіти і науки України. — Київ : Школа, 2003. — 255 с. — (Юридична освіта).
<342(477)(075.3)>

Мірошніченко Ю. Конституційно-правове забезпечення народовладдя в Україні : монографія / Ю. Мірошніченко ; за ред. О. Л. Копиленка. — Київ : Фенікс, 2012. — 359 с.
<342(477)>

Філіпенко Т. Конституційне право : методичні рекомендації до вивчення теми : правознавство : 10-й кл. / Т. Філіпенко // Історія України (Шкільний світ). — 2014. — № 24. — Правознавство та інші суспільні дисципліни. — 2014. — № 12. — С. 8-11.
<342(477)>

Пелих А. Які правопорушення називаються адміністративними / А. Пелих // Все для вчителя. — 2015. — № 11. — С. 25-26. <342(477)>

Кульчицька Т. Державний лад. Форми територіального устрою. Політичні режими : правознавство : 10-й клас : конкурсний урок / Т. Кульчицька ; матеріал надано О. Номеровською // Історія України (Шкільний світ). — 2015. — № 22. — Правознавство та інші суспільні дисципліни. — 2015. — № 11. — С. 8-11. <32>

Наприклад:

Веклич В. Історичні передумови сучасної концепції прав людини і громадянина / В. Веклич // Віче. — 2010. — № 18. — С. 16-19. <342.7(091)>

Бандурка І. Правовий статус дитини у світлі кримінально-правового захисту дитинства : наукова бібліотека / І. Бандурка // Віче. — 2015. — № 14. — С. 22-25. <342.7-053.2>

Україна. Закони. Про ратифікацію Факультативного протоколу до Конвенції про права дитини щодо процедури повідомлень : закон України, 16 берез. 2016 р. // Урядовий кур'єр. — 2016. — 19 трав. — С. 4. <342.7(094)-053.2>

Про Загальну Декларацію прав людини / текст L. Neacsu ; іл. С. Turcu ; пер. Н. Стрішенець. — Б. м. : Представництво ООН в Україні, 2001. — 28 с. : іл. — (Історія для дітей про...). <342.7(094)>

Права дитини: від витоків до сьогодні : зб. текстів, метод. та інформ. матеріалів / авт.-упоряд. Г. М. Лактіонова [та ін.]. — Київ : Либідь, 2002. — 278 с. <342.7-053.2>

Бельська А. Конституційні права, свободи та обов'язки громадянина : правознавство : практичний курс : 9 клас / А. Бельська // Історія та правознавство. — 2015. — № 33. — С. 19-23. <342.7>

Чорна О. Що таке громадянство : правознавство : практичний курс : 9 клас / О. Чорна // Історія та правознавство. — 2016. — № 27. — С. 28-30. <342.7>

343/344 Кримінальне право. Карні порушення. Особливі види кримінального права

Наприклад:

Терновий І. Кримінальна відповідальність неповнолітніх : година спілкування : 9-11 класи / І. Терновий // Історія України (Шкільний світ). — 2013. — № 8. — Правознавство та інші суспільні дисципліни. — 2013. — № 4. — С. 15-16. <343/344-053.2>

Бережко Н. М. Кримінальне право. Поняття злочину : правознавство : 10 клас / Н. М. Бережко // Історія та правознавство. — 2013. — № 28. — С. 10-14. <343/344>

Остапчук О. Л. Особливості адміністративної та кримінальної відповідальності неповнолітніх : правознавство (практичний курс) : 9 клас : практичне заняття / О. Л. Остапчук // Історія та правознавство. — 2014. — № 9. — С. 7-15. <342+343/344]-053.2>

Дубовик С. Е. Основи кримінального права. Поняття та ознаки злочину : правознавство : 10 клас / С. Е. Дубовик // Історія та правознавство. — 2015. — № 30. — С. 15-19. <343/344>

Симоненко Ю. В. Що таке кримінальна відповідальність і кримінальне покарання : правознавство : практичний курс : 9 клас / Ю. В. Симоненко // Історія та правознавство. — 2015. — № 33. — С. 15-18. <343/344>

Білодід А. В. Поняття правопорушення та його склад. Види правопорушень : правознавство : 10 клас / А. В. Білодід // Історія та правознавство. — 2016. — № 3. — С. 5-8. <343/344>

Київська міська Рада. Про затвердження міської цільової комплексної програми профілактики та протидії злочинності м. Києва "Безпечна столиця" на 2016-2018 роки : рішення Київської міської ради, 14 квіт. 2016 р. // Хрещатик. — 2016. — 11 трав. — С. 2-6. <343/344(477-25)(094)>

Пирогова Ю. В. Юридична відповідальність : 9 клас / Ю. В. Пирогова // Історія та правознавство. — 2017. — № 27. — С. 26-31. <343/344>

347 Цивільне право

Наприклад:

Харитонов Є. О. Цивільне право України : підручник / Є. О. Харитонов, О. І. Харитонova, О. В. Старцев. — Вид. 2-е, перероб. і допов. — Київ : Істина, 2009. — 815 с. <347(477)(075.8)>

Штефан О. О. Цивільно-процесуальний захист суб'єктивного авторського права: теорія, законодавство, судова практика : монографія / О. О. Штефан. — Тернопіль : Підручники і посібники, 2017. — 543 с. <347>

Гапеев Л. В. Покупець має рацію! : [споживач та його права] / Л. В. Гапеев // Історія та правознавство. — 2014. — № 34-36. — С. 83-84. <347>

Україна. Закони. Про внесення зміни до статті 13 Закону України "Про особливості здійснення права власності у багатоквартирному будинку" : закон України, 14 черв. 2016 р. // Урядовий кур'єр. — 2016. — 23 лип. — С. 9. <347(477)(094)>

Україна. Президент (2014- ; П. О. Порошенко). Про делегацію України для участі у переговорах між Україною та Федеративною Республікою Бразилія щодо підготовки проекту Договору між Україною та Федеративною Республікою Бразилія про взаємну

правову допомогу в цивільних справах : указ Президента України, 8 жовт. 2016 р. // Урядовий кур'єр. — 2016. — 12 жовт. — Орієнтир. — 2016. — № 36. — С. 11. <347(477:81)(094)>

Мойсейчук Н. В. Право власності : правознавство : практичний курс : 9 клас / Н. В. Мойсейчук // Історія та правознавство. — 2017. — № 9. — С. 28-30. <347>

Швець Л. М. Цивільне право. Цивільно-правові договори. Спадкове право : правознавство : 10 клас / Л. М. Швець // Історія та правознавство. - 2017. - № 30. - С. 26-31. <347(477)>

Наприклад:

Сімейне законодавство України : зб. законодав. та підзакон. актів (станом на 1 лютого 2003 р.) / упоряд. М. І. Камлик. — Київ : Атіка, 2003. — 512 с. <347.6(477)(094)>

Хто має подбати про батьків? : турбота про літніх в Україні. — Київ, [200?]. — 14 с. : іл. <347.6>

Науково-практичний коментар до Сімейного кодексу України / за ред. Є. О. Харитонова. — Вид. 2-е, допов. — Харків : Одиссей, 2008. — 559 с. — (Закони України). <347.6(477)(094)>

Нормативно-правове забезпечення реалізації державної політики з питань сім'ї, жінок, дітей та молоді : зб. нормат.-прав. док. / Державний комітет України у справах сім'ї та молоді ; упоряд. Т. Б. Забара [та ін.]. — Київ, 2003. — 346 с. <347.6(477)(094)>

Білодід А. В. Спадкове право : правознавство : практичний курс : 9 клас / А. В. Білодід // Історія та правознавство. — 2015. — № 12. — С. 16-19. <347.6(477)>

Юрчишин Л. Т. Дидактичні матеріали до теми: "Закони в житті твоєї сім'ї" : правознавство (практичний курс) : 9 клас / Л. Т. Юрчишин // Історія та правознавство. — 2013. — № 28. — С. 8-9. <347.6(477)>

Дудник Н. В. Що таке сім'я і шлюб : правознавство (практичний курс) : 9 клас / Н. В. Дудник // Історія та правознавство. — 2013. — № 31. — С. 12-15. <347.6(477)>

Україна. Кабінет Міністрів. Про Урядового уповноваженого з питань сім'ї : постанова Кабінету Міністрів України, 24 лют. 2016 р. // Урядовий кур'єр. — 2016. — 2 берез. — С. 4. <347.6(477)(094)>

Машіка В. Т. Юридичні задачі із сімейного права : готуючись до уроку / В. Т. Машіка // Історія та правознавство. — 2016. — № 27. — С. 9-14. <347.6(477)>

Кожина А. Г. Сімейне право : основи правознавства : 10 клас / А. Г. Кожина // Історія та правознавство. — 2017. — № 3. — С. 17-25. <347.6(477)>

347.96 Судовий персонал. Юристи

Наприклад:

Упоров И. В. Пофессия - юрист : [для абитуриентов и школьников...] / И. В. Упоров ; худож. М. Пыльцын. — М. ; Ростов-на-Дону : АСТ: Феникс, 1999. — 407 с. — (Образование и карьера). <347.96>

Клепа выбирает профессию: юрист : [добірка статей] // Клепа. — 2001. — № 5. — С. 2-15. <347.96>

349 Спеціальні галузі права змішаного характеру

Наприклад:

Кресан А. О. Брейн-ринг "Земельне, житлове і сімейне право України" / А. О. Кресан // Історія та правознавство. — 2012. — № 16-18. — С. 81-83. <349+347.6(477)>

Сторчак Н. А. Правовий простір використання природних ресурсів : [природні ресурси та їх законодавче регулювання в Україні] / Н. А. Сторчак // Географія та економіка в сучасній школі. — 2012. — № 11-12. — С. 8-13. <349(477)>

Жидкова Н. М. Земельне право : правознавство : 10 клас / Н. М. Жидкова // Історія та правознавство. — 2012. — № 31. — С. 18-21. <349(477)>

Ситник І. М. Екологічне право України : інтегрований урок екології та правознавства : профільний рівень : 11 клас / І. М. Ситник, Л. П. Криволап // Історія та правознавство. — 2013. — № 16-18. — С. 76-80. <349(477)>

349.2 Трудове право

Наприклад:

Україна. Закони. Збірник законів України про працю : нова ред. — Київ : Країна Мрій, 2013. — 271 с. <349.2(477)(094)>

Пільги та гарантії працівникам, призваним на військову службу по мобілізації : (запитання та відповіді) / О. О. Крисюк [та ін.] ; Федерація професійних спілок України . — Житомир : Рута, 2014. — 235, [12] с. : [6] окр. арк. фотоіл. <349.2(477)>

Гусєв А. М. Охорона праці : навч. посіб. / А. М. Гусєв ; Європейський університет. — Київ : Видавництво Європейського університету, 2006. — 282 с. <349.2(075.8)>

Охорона праці в запитаннях і відповідях : довідник / С. О. Буракова [та ін.] ; Подільська державна аграрно-технічна академія. — Кам'янець-Подільський : Абетка, 2003. — 186 с. <349.2(477)(03)>

Юрчишин Л. Т. Дидактичні матеріали до теми "Твої права у трудових відносинах" : правознавство (практичний курс) : 9 клас / Л. Т. Юрчишин // Історія та правознавство. — 2014. — № 6. — С. 6-7. <349.2(477)>

Сичик О. В. Права неповнолітніх у трудових відносинах : правознавство (практичний курс) : 9 клас / О. В. Сичик // Історія та правознавство. — 2014. — № 27. — С. 14-16. <342.7-053.2:349.2(477)>

Гапеев Л. В. Працевлаштування молоді за державним замовленням : юридична консультація / Л. В. Гапеев // Історія та правознавство. — 2015. — № 13-14. — С. 60-63. <349.2(477)>

Україна. Закони. Про внесення змін до статті 14 Закону України "Про зайнятість населення" щодо надання додаткових гарантій у сприянні працевлаштування батькам та особам, які їх замінюють, які мають на утриманні дитину віком до шести років : закон України, 17 черв. 2015 р. // Урядовий кур'єр. — 2015. — 11 лип. — С. 4. <349.2(477)(094)>

Гапеев Л. Сумісництво: правові засади та практика сьогодення : юридична консультація / Л. Гапеев // Історія та правознавство. — 2016. — № 9. — С. 26-31. <349.2(477)>

Жидкова Н. М. Праця в нашому житті : основи правознавства : 9 клас / Н. М. Жидкова // Історія та правознавство. — 2017. — № 16-18. — С. 42-45. <349.2(477)>

Права при звільненні : інформує профспілка // Освіта України. — 2017. — 25 верес. — С. 10. <349.2(477)>

351 Напрями діяльності органів державного адміністративного управління

Збираються документи про напрями діяльності органів державного адміністративного управління: поліція, міліція, органи охорони громадського порядку, охорона, нагляд, контроль різних сфер життя та діяльності.

Наприклад:

Україна. Президент (2014- ; П. О. Порошенко). Питання Комісії з біобезпеки та біологічного захисту при Раді національної безпеки і оборони України : указ Президента України, 21 квіт. 2017 р. // Урядовий кур'єр. — 2017. — 25 квіт. — С. 11. <351(477)(094)>

Україна. Президент (2014- ; П. О. Порошенко). Про День Національної поліції України : указ Президента України, 9 груд. 2015 р. // Урядовий кур'єр. — 2015. — 11 груд. — С. 4. <351(477)(094)>

Україна. Закони. Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг : закон України, 22 верес. 2016 р. // Урядовий кур'єр. — 2016. — 7 груд. — Орієнтир. — 2016. — № 44. — С. 7-11. <351(477)(094)>

Україна. Кабінет Міністрів. Деякі питання реформування державного управління України : розпорядження Кабінету Міністрів України, 24 черв. 2016 р. // Урядовий кур'єр. — 2016. — 27 лип. — Орієнтир. — 2016. — № 26. — С. 9-12. <351(477)(094)>

Україна. Кабінет Міністрів. Про утворення Ради з питань відновлення та розбудови миру в Україні : постанова Кабінету Міністрів України, 14 верес. 2016 р. // Урядовий кур'єр. — 2016. — 4 жовт. — С. 8. <351(477)(094)>

Україна. Кабінет Міністрів. Про утворення Національної ради України з питань розвитку науки і технологій : постанова Кабінету Міністрів України, 5 квіт. 2017 р. // Урядовий кур'єр. — 2017. — 15 квіт. — С. 13-14. <351(477)(094)>

Клименко Н. І. Правоохоронні органи України : навч. посіб. / Н. І. Клименко ; Європейський університет. — Київ : Видавництво Європейського університету, 2002. — 194 с. : іл. <351(477)(075.8)>

Беккер І. Поліція: тестовий режим : реформи / І. Беккер // Віче. — 2015. — № 13. — С. 14-15. <351>

Коляда І. Перші залізниці в Україні: з історії створення транспортної поліції / І. Коляда, С. Вергун // Історія в рідній школі. — 2016. — № 6. — С. 31-39. <351(477)(091)>

352/354 Рівні державного адміністративного управління. Місцева, регіональна, центральна адміністрація

Наприклад:

Ольховський Б. І. Місцеве самоврядування в Україні : навч. посіб. / Б. І. Ольховський, В. М. Єрмолаєв ; Національна юридична академія України. — Харків : Рубікон, 1998. — 128 с. — (Бібліотека правової літератури). <352/354(477)>

Бортніков В. І. Нариси історії органів державної влади та місцевого самоврядування на Волині (1944-2009 рр.) / В. І. Бортніков, А. І. Пархом'юк ; Волинський національний університет ; Луцька міська рада ; Державний архів Волинської області ; Волинський краєзнавчий музей. — Луцьк : Редакційно-видавничий відділ Волинського національного університету, 2009. — 349 с. <352/354(477)“1944/2009”>

Україна. Закони. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо розширення повноважень органів місцевого самоврядування та оптимізації надання адміністративних послуг : закон України, 10 груд. 2015 р. // Урядовий кур'єр. — 2016. — 14 січ. — С. 10-12. <352/354(477)(094)>

Україна. Кабінет Міністрів. Про внесення змін до Положення про Міністерство соціальної політики України : постанова Кабінету Міністрів України, 8 серп. 2016 р. // Урядовий кур'єр. — 2016. — 18 серп. — С. 14. <352/354(477)(094)>

Україна. Кабінет Міністрів. Про внесення змін до Положення про Міністерство фінансів України : постанова Кабінету Міністрів України, 23 серп. 2016 р. // Урядовий кур'єр. — 2016. — 10 верес. — С. 12. <352/354(477)(094)>

Нищук Є. Уряд реальних дій : 100 днів роботи Міністерства культури України / Є. Нищук // Культура і життя. — 2016. — 29 лип. — С. 2. <352/354(477)>

Основні ідеї та ініціативи Міністерства культури стосовно реалізації державної культурної політики / прес-служба Міністерства культури // Культура і життя. — 2017. — 31 берез. — С. 14-15. <352/354(477)>

[Добірка статей з питань децентралізації влади, регіональної політики в контексті євроінтеграційних процесів] // Віче. — 2015. — № 12. — С. 2-31.. <352/354(477)>

Калиновський Б. Принципи функціонування місцевої публічної влади в Україні: нормативне забезпечення та механізми реалізації / Б. Калиновський // Віче. — 2016. — № 9-10. — С. 37-40. <352/354(477)>

355/359 Військова справа. Воєнне мистецтво. Воєнні науки. Оборона. Збройні сили

Наприклад:

Пам'ятка для вояків України : посібник / Ю. Прокоф'єв [та ін.]. — Київ : Букрек, 2014. — 135 с. : іл., 8 окр. арк. іл. <355/359(477)>

Лопата А. В. Час і свідомість : записки нач. Ген. штабу Збройних сил України / А. В. Лопата. — Київ : Воєнна розвідка, 2015. — 630 с. — (Воєнні мемуари). <355/359(477)>

Зав'язкін О. В. Велика книжка. Воїни усіх часів і народів : для допитливих дорослих і дітей / О. В. Зав'язкін ; пер. з рос. Ю. В. Жиронкіна ; іл. Д. С. Турбаніст ; дизайн обкл. А. М. Недял. — Київ : Кристал бук, 2017. — 16 с. : іл. — (Світ навколо нас) (Велика книжка). <355/359>

Українська армія / фот. С. Лойко // Маленький розумник. — 2015. — № 10. — С. 2-3. <355/359(477)>

Слава нашим захисникам! : 14 жовтня - День захисника України // Шкільна бібліотека. — 2016. — № 9. — С. 25-26. <355/359(477)>

Бадрак В. Армія України: між минулим і майбутнім / В. Бадрак // День. — 2016. — 13-14 жовт. — С. 4-5. <355/359(477)>

Могутня зброя : 3 листопада - День ракетних військ та артилерії сухопутних військ ЗС України // Шкільна бібліотека. — 2016. — № 10. — С. 22-23. <355/359(477)>

Камінський М. Куди ховатися, якщо раптом... : лише 39% сховищ цивільного захисту населення готові до прийому киян в особливий період / М. Камінський // Вечірній Київ. — 2017. — 22 груд. — С. 19. <355/359(477)>

Конашевич С. Століття заснування українського першого сімферопольського полку імені Петра Дорошенка : національна армія / С. Конашевич // Кримська світлиця. — 2017. — 26 трав. — С. 6-7. <355/359(477)(091)>

36 Забезпечення духовних та матеріальних життєвих потреб

Наприклад:

Україна. Кабінет Міністрів. Деякі питання здійснення соціальних виплат внутрішньо переміщеним особам : постанова Кабінету Міністрів України, 3 черв. 2016 р. // Урядовий кур'єр. — 2016. — 14 черв. — С. 8. <36-054.73(477)>

Україна. Кабінет Міністрів. Питання соціального захисту осіб з інвалідністю : розпорядження Кабінету Міністрів України, 6 лип. 2016 р. // Урядовий кур'єр. — 2016. — 13 лип. — С. 4. <36-056.26(477)>

Україна. Кабінет Міністрів. Про затвердження типових положень про заклади соціальної підтримки сімей, дітей та молоді : постанова Кабінету Міністрів України, 4 жовт. 2017 р. // Урядовий кур'єр. — 2017. — 25 жовт. — Орієнтир. — 2017. — № 39. — С. 7-9. <36(477)>

Основні напрями оптимізації системи соціального захисту в Україні : аналіт. доп. / Національний інститут стратегічних досліджень ; авт.: О. О. Кочемировська, О. М. Пищуліна. — Київ : НІСД, 2012. — 82 с. : іл. <36(477)>

Коваль О. П. Пенсійний вік: іноземний досвід та вітчизняні реалії : аналіт. доп. / О. П. Коваль ; Національний інститут стратегічних досліджень. — Київ : Національний інститут стратегічних досліджень, 2014. — 53 с. : табл. — (Соціальна політика ; Вип. 1). <36(477)>

39 Етнографія. Звичаї. Традиції. Спосіб життя. Фольклор

Наприклад:

Воропай О. І. Звичаї нашого народу / О. І. Воропай ; худож.-оформ. О. М. Іванова. — Харків : Фоліо, 2013. — 508 с. : іл. — (Перлини Української культури). <39(=161.2)>

Петриченко Н. М. Свято першого закосичення : [сценарій родинного свята] / Н. М. Петриченко // Розкажіть онуку. - 2016. - № 9. - С. 59-60. <39(=161.2)>

Народи України [Карти] / Державна служба України з питань геодезії, картографії та кадастру ; Державне науково-виробниче підприємство "Картографія" ; ред. В. В. Молочко. — Київ : Аванпост-Прим, 2015. — 1 к. : кольор. ; 70x100. — (Моя Україна). <39(=1:477)(084.3)>

Дорогоцінна енциклопедія українознавства : традиції, свята, обряди, нар. мудрість, фольклор / іл. О. І. Альбрехт ; дизайн обкл. А. М. Далбуз. — Донецьк : БАО, 2009. — 287 с. : іл. <39(=161.2)>

Жубіль-Книш Г. Сучасне весілля по-українськи / Г. Жубіль-Книш, Р. Жубіль ; худож. О. Жгута-Стахів. — Дрогобич : Посвіт, 2008. — 139 с. : іл., [8] окр. арк. фотоіл. <39(=161.2)>

Ой весілля як чар-зілля : [добірка матеріалів для організаторів молодіжного дозвілля : сценарії, пісні, розповіді про весілля та весільні обряди] // Позакласний час. — 2017. — № 9. — Не журись!. — С. 49-64. <39(=161.2)>

Миллион поздравлений и пожеланий ко всем праздникам / сост. Е. В. Кара. — Харків ; Белгород : Клуб Семейного Досуга, 2014. — 319 с. <39>

391 Народний одяг. Народні костюми. Національний одяг. Народні прикраси. Moda

Наприклад:

Хіміна Л. Ф. Український народний одяг - складова духовної культури : ("Художня культура", 9-й клас) / Л. Ф. Хіміна // Мистецтво в школі (музика, образотворче мистецтво, художня культура). — 2016. — № 3. — С. 26-30. — Бібліогр.: с. 30. <391(=161.2)>

Зінедін Х. Одяг кримських татар : традиції / Х. Зінедін // Кримська світлиця. — 2016. — 16 груд. — С. 7. <391>

Яким було вбрання племен Трипільської культури : звичаї та традиції // Журавлик. — 2017. — № 8. — С. 14. <391(=161.2)>

Український віночок : [рослинна символіка] // Дзвіночок. — 2017. — № 4. — С. 15. <391(=161.2)>

394 Громадське життя. Життя народу

Наприклад:

Зав'язкін О. В. Велика книжка. Свята моєї України : для маленьких патріотів / О. В. Зав'язкін ; дизайн обкл. А. М. Недял ; іл. матеріал Д. С. Турбаніст. — Київ : Кристал бук, 2017. — 16, [1] с. : іл. — (Світ навколо нас) (Велика книжка). <394(477)>

Кримчаки, караїми, кримські татари... : 9 серпня в Україні вдруге на офіційному рівні відзначають Міжнародний день корінних народів світу / підгот. М. Прокопенко // День. — 2017. — 9 серп. — С. 10. <394(477)>

Вшановуючи пам'ять жертв Голодомору : актуально // Культура і життя. — 2017. — 24 листоп. — С. 2. <394(477):94(477)"1932/1933">

Наєнко М. Увічнено класика літератури й кіно : "Козак Мамай і чужа молодиця", "Роман і Франческа"... Такі різні шлягери літератури й кіно рубежу 1950-1960-х років, але написані, виявляється, одним пером - пером Олександра Ільченка... / М. Наєнко // Літературна Україна. — 2017. — 27 лип. — С. 3. <394(477):82+791>

На Полтавщині відкрили меморіальну дошку Олесю Ульяненку // Українська літературна газета. — 2017. — 8 верес. — С. 13. <394(477):82>

Україна. Кабінет Міністрів. Про затвердження плану заходів із вшанування подвигу учасників Револуції Гідності та увічнення пам'яті Героїв Небесної Сотні на період до 2020 року : розпорядження Кабінету Міністрів України, 23 серп. 2017 р. // Урядовий кур'єр. — 2017. — 1 верес. — С. 10. <394(477)(094):94(477)>

398 Фольклор у вузькому значенні

Наприклад:

Міфи та легенди народів світу / авт. тексту С. Боссье ; худож. : М.-К. Лемейєр, Б. Алюнні, Ф. Канде ; пер. з фр. О. Грінберг. — Київ : Махаон Україна, 2005. — 121, [2] с. : іл. — (Дитяча енциклопедія "Махаон"). <398(=01)(100)>

Як чоловік відьму підкував, а кішку вчив працювати : закарп. нар. казки : гумор та сатира / запис текстів та впоряд., [післямова] П. В. Лінтура ; заг. ред. і підгот. текстів, [передм.] І. М. Чендей. — Ужгород : Карпати, 1966. — 272 с. : іл. <398(=161.2)>

Казки кримських татар / упоряд. Л. Гуманенко, О. Доля ; худож. І. Заруба ; післямова Л. Гуманенко. — Київ : Веселка, 2016. — 126, [1] с. : іл. — (Казки народів світу). — Вип. на зам. Держ. ком. телебачення і радіомовлення України за програмою "Українська книга" 2016 р. <398(477=512.19)>

Культура України в казках та легендах / ред.-уклад. О. А. Волосевич ; худож. Т. Савельєва. - Львів : Аверс, 2015. - 327 с. : іл. - (Скарбничка школяра). 398(=161.2)

398.3 Народні повір'я та звичаї. Марновірства. Забобони

Наприклад:

Капранов В. В. Веселих свят! : український рік / В. В. Капранов, Д. В. Капранов ; [упоряд.] Я. Музиченко, Я. Левчук ; худож. О. Костенко, О. Льовіна, О. Кузнєцова [та ін.]. — Київ : Зелений Пес, 2014. — 103 с. : іл. <398.3(=161.2)>

Бойко В. Свята українського народу / Бойко, Вадим, Стельмах, Анастасія ; худож., упоряд. В. Ярош. — Кам'янець-Подільський : Абетка, 2005. — 79 с. : іл. <398.3(=161.2)>

Андрусич Н. Великдень іде - Благу звістку несе / Н. Андрусич // Джміль. — 2016. — № 2. — С. 18-19. <398.3(=161.2)>

Якименко С. І. Народознавчик : навч.-метод. посіб. / С. І. Якименко. — Київ : Слово, 2017. — 150, [1] с. : іл. <398.3(=161.2)(075.2)>

Святкуємо Великдень // Яблунька. — 2017. — № 2. — С. 4-5. <398.3(=161.2)>

Тишрей. — Тверь : Альба, 1994. — 31 с. : іл. <398.3>

Вул Д. Еврейский год / Д. Вул, Е. Юдин ; пер. с англ. Е. и Р. Х. Юдины ; худож. И. Бетер и Д. Портной. — Иерусалим : Скопус Филмз ЛТД, 1998. — 88, [2] с. : іл. <398.3>

Хліб у звичаях і повір'ях : народознавство // Дзвіночок. — 2017. — № 4. — С. 14. <398.3(=161.2)>

Заморське свято : 31 жовтня – Хелюїн // Шкільна бібліотека. — 2017. — № 9. — С. 95-96. <398.3>

Свято Миколая - душа весело співає : [добірка матеріалів для організаторів молодіжного дозвілля : сценарії, ігри, розваги, пісні присвячені Святому Миколаю] // Позакласний час. — 2017. — № 11. — Не журись!. — С. 47-58. <398.3(=161.2)>

398:001 Фольклористика

Наприклад:

Войтович В. М. Українська міфологія / В. М. Войтович ; худож. оформ. О. Григора. — Вид. 3-є. — Київ : Либідь, 2012. — 663 с. : іл. <398(=161.2):001>

Топська Н. Дівчина-легенда / Н. Топська. — Київ : Книжкова база "Альфа", 2016. — 47 с. : репрод., портр., фотоіл. <398(=161.2):001>

Українські народні думи. "Маруся Богуславка". Морально-етична проблематика твору : 9 клас / О. Юдіна // Дивослово. — 2017. — № 10. — С. 33-37. <398(=161.2):001>

Слов'янські боги : історія // Велика дитяча газета. — 2017. — № 2. — С. 32. <398:001>

Кулікова Л. Символізм флори у міфах давніх греків і римлян : цікаво знати / Л. Кулікова // Історія в рідній школі. — 2017. — № 2. — С. 41-43. <398:001>

Енциклопедія казкових героїв : квіткова фея // В гостях у казки. — 2017. — № 2. — С. 28-29. <398:001>

Біловицька Н. Козацькі пісні - у списку ЮНЕСКО : світове визнання. Фольклорний скарб Наддніпрянщини отримав статус нематеріальної культурної спадщини / Н. Біловицька // Урядовий кур'єр. — 2017. — 22 берез. — С. 20. <784.4(=161.2)>